ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

قيشلاق حقيقتي

1993 йил 6 май

ПАЙШАНБА

№ 52 (5.494).

НАРХИ:
ОБУНАЧИГА 3 СЎМ.
СОТУВДА 5 СЎМ.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ПАЙКАЛЛАРДА ЯШИЛ МАРЖОНЛАР

Наманган районидаги «Ғайрат» жамоа хўжалиги Фарғона водийсида биринчилардан бўлиб ғўза парваришига киришди. Республикага таниқли пахтакор, Меҳнат Қаҳрамони Абдураҳмон ота Жўраев бошлиқ бригадада пайкаллар хўжаликнинг бошқа майдонларига қараганда эртароқ яшил либосга бурканди.

Ҳозир таниқли пахта устаси 75 ёшга кирди. У деярли ярим асрлик ҳаётини пахтачиликка бағишлади. Отахон ўзининг бой тажрибасини ёнида меҳнат қилаётган деҳқонларга қунт билан ўргатмоқда. Абдураҳмон отанинг омилкорлиги, деҳқончилик ишини пухта билиши туфайли бригада режаларини доимо уддалаб келмоқда.

СУРАТДА: уста деҳқон Абдураҳмон Жўраев жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Боқижон Пўлатов билан ғўза парвариши тўғрисида суҳбатлашмоқда.

Ш. АЛИМОВ олган сурат. (ЎзА).

МЕҲРДАН ЯРАЛГАН МАНЗАРА

РЕСПУБЛИКАМИЗ ПАХТА ДАЛАЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШ НИҲОЯСИГА ЕТМОҚДА

Баҳорнинг ҳар бир кунидан оқилона, унумли фойдаланган бободеҳқон ютқазмайди. Буни дилдан ҳис этган пахтакорлар масъулиятли ва муҳим иш — чигит экишни уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар. Таъкидлаш керакки, ушбу тадбир республикамизда ҳадемай ниҳоясига етади.

Рақамлар — ишончли далил, жойлардаги манзарани рўй-рост кўз олдингизда гавдалантиради. Уруғ қадашнинг бориши тўғрисидаги энг сўнгги маълумотларга кўра, ҳозирга қадар саккизта вилоятда чигит экиш тамомланган. Булар Андижон, Бухоро, Наманган, Сурхондарё, Тошкент, Фарғона, Хоразм ва Қашқадарё вилоятларидир. Умуман, 4 майга довур республика бўйича 1 миллион 500 минг гектардан зиёд майдонга барака уруғи ташланди. (Бу йил ҳаммаси бўлиб 1,6 миллион гектар ерда ғўза ўстириш мўлжалланган). Кунига жами 40 минг гектар атрофида майдонга чигит экилаётир.

Бинобарин, яна юз минг гектарга уруғ қадаш лозим. Бу пайкалларнинг асосий қисми Сирдарё ва Қорақалпоғистон республикаси ҳиссасига тўғри келади. Зероки, улар маълумотнинг охирида боришмоқда. Сирдарёлик деҳқонлар кўзда тутилган 146 минг гектар ернинг ҳозиргача 105 минг гектарига, қорақалпоғистонликлар эса 143 минг гектарнинг 105 минг гектарига чигит экиб бўлдилар. Бу — белгиланган топшириққа нисбатан тегишлича 75 ва 74 фоизга тенг. Аммо ҳар иккаласида ҳам кунлик суръат бўшаштирилмаса, уч-тўрт кунда экишни туғаллаш имконияти бор.

Муҳим тадбир яна учта вилоятда: Жиззах, Навоий ва Самарқандда ниҳоясига етгани йўқ. Уларда экиш топшириғи тегишли равишда 90, 93 ва 95 фоиз қилиб бажарилган, мазкур юмушни бугун-эрта тамомлаш учун барча шарт-шароит мавжуд.

Табиийки, кўкламга пухта тайёргарлик кўрган меҳнат жамоалари экиш-тикиш ишларини қулай ва қисқа муддатларда ўтказдилар. Шу боисдан пешқадам хўжаликлар ҳамда районларда уруғни текис ундириб, соғлом ва дуркун ниҳоллар олишга муваффақ бўлишаяпти. 4 майга қадар Андижон вилояти бўйича 95, Бухорода 96, Наманганда 97, Фарғонада 89 фоиз майдонда чигит кўкариб чиққан. Республика бўйича бу 1 миллион гектар (67 фоиз) ерни ташкил қилади.

Шуни таъкидлаш ўринлики, айрим жойларда навбатдаги муҳим тадбир — яганалашга киришилди. Сурхондарёлик деҳқонлар бу борада илғорлик қилишаётир. Улар жами ғўза майдонларининг бешдан бир қисмини яганадан чиқардилар. Шунингек, Фарғона ва Наманган вилоятларида ҳам бу иш қизғин бошлаб юборилди. Унутмаслик керакки, тупларнинг бутлиги, гектарлар ҳосилдорлиги кўп жиҳатдан яганалашни кўнгилдагидек, бехато ва тўғри ўтказишга боғлиқдир.

Кейинги кунларда ҳаво салқин келиб, сурункали ёғингарчилик бўлаяпти. Бу тупроқда етарли ҳарорат бўлишига, уруғ тез ва безиён кўкаришига тўсқинлик қилмоқда, чигит униб чиққан майдонларда эса қатқалоқни юзага келтираяпти. Бундай ҳолатни деярли ҳамма вилоятларда кўриш мумкин. Ниҳоллар бўғзини юмшатиш қатор ораларига ишлов бериш билан бирга олиб борилаётир. Республика бўйича 630 минг гектарда қатқалоқ ҳосил бўлган, шундан 400 минг гектари ишловдан чиқарилди.

Вилоятлардаги аҳвол қуйидагича: бухороликлар 125 минг гектар ердаги қатқалоқни юмшатиб, бу хавфни тўлиқ бартараф этдилар. Наманган вилоятида 78 минг гектаридан 75 минг гектарнинг, Андижонда 105 минг гектардан 25 минг гектарнинг, Сирдарёда 70 минг гектардан 30 минг гектарнинг ниҳоллари қатқалоқдан халос қилинди.

Шу кезларда экишни тўла-тўкис туғаллаш, чигитни текис ундириб олиш, қатқалоқни юмшатиш, хато кўкарган жойларга уруғ қадаш, яганалашни сифатли ўтказиш долзарб вазифалар ҳисобланади. Уларнинг ҳар бирини тез ва соз бажариш пировардида ҳосилдорликка ва ялпи хирмон салмоғига таъсир этади.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

Задарё районидаги «Гигант» жамоа хўжалигининг 2-агроучасткасидаги Садриддин Бекмирзаев раҳбарлик қилаётган ем-хашак етиштирувчи бригада аъзолари оралиқ экинлари парваришини авж олдириб юбордилар. Мавжуд 131 гектар ердаги бедапоялар сифатли озиқлантирилиб, борона билан юмшатилди.

Х. Мамажонов, О. Турсунов, Қ. Долиев сингари механизаторлар жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Бригада жамоаси ер бетини текис қоплаган яшил майсаларга дастлабки суғоришни ўтказдилар. Озиқлантирилган, юмшатилган, оби ҳаётга қонган экинлар кун сайин бўй чўзмоқда. Бунда Х. Жабборов, А. Нажмиддинов, О. Жўраев, И. Эгамбердиев каби озуқакорларнинг меҳнати таҳсинга лойиқ.

Т. ТОШПЎЛАТОВ,

ҚАТҚАЛОҚ ЧОРАСИ

• *Тажриба, таҳлил, таклиф*

Республикамиз деҳқонлари чигит экишни якунлаш арафасида турибдилар. Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро, Андижон, Наманган, Фарғона, Тошкент ва бошқа вилоятларнинг кўпчилик хўжаликларида апрель ойининг биринчи ярмида экилган чигитлар униб чиқди. Кейинроқ экилган пайкалларда ҳам ниҳоллар бош кўтаряпти.

Жумҳуриятимизнинг деярли барча вилоятларида 23—24 апрель кунлари кучли ёғингарчилик бўлиб, ҳавонинг ҳарорати пасайди. Айрим районларда ҳарорат кечалари 6—8 даражани ташкил қилди. Оби-ҳавошуносларнинг маълумотларига қараганда, май ойининг бошларида айрим кунлари, ҳароратнинг кўтарилиши кутилмоқда. Баъзи кунлари эса ёғингарчилик бўлиши мумкин. Бу чигит экилган майдонларда қатқалоқнинг юзага келишига олиб келади. Шу боис хўжалик раҳбарлари, мутахассислар чигитни тезда ундириб олиш, ниҳоллар пайдо бўлган далаларда эса уларнинг ривожланишини тезлаштириш тадбирларини кўришлари лозим.

Шу кунларда асосий вазифалардан бири, юз берган қатқалоқни тезда юмшатишдан иборатдир. Агар бу иш зудлик билан амалга оширилмаса, тупроқнинг юза қисми қуриши натижасида қатқалоқнинг қалинлиги ортиб кетади. Натижада ёш ниҳоллар эзилиб қолиши, униб чиқмаган чигитлар эса тупроқ юзасига чиқолмай нобуд бўлиши мумкин.

Қатқалоққа қарши курашиш учун МТЗ-80Х ва Т-28Х4 тракторларига осиладиган МВН-2,8 ва МВХ-5,4 мотигалар мавжуд. Уларни ишлатишда ишчи тизимларининг самарали ишлашига эришиш керак. Ишчи панжаларининг ботиш чуқурлиги 3—5 сантиметр бўлиши лозим. Кейинги пайтда чиқарилган МВХ-5,4 мотигаси катта иш унумдорлигига эга. У бир йўла 4 ва 8 қатор ораларига ишлов бера олади. Ишни тўғри ташкил қилинса, у билан бир кунда 30 гектаргача майдондаги қатқалоқни сифатли юмшатиш мумкин.

Кўчатлар тўла чиққан майдонлардаги яна бир муҳим вазифа ёш ниҳолларга сифатли ишлов беришдир. Бу ишнинг самараси кўп жиҳатдан чопиқ агрегатлари ишчи тизимлари тури, уларнинг ўрнатилиши, даланинг тупроқ шароити, қатор ораларининг кенглиги, чигитни текис далага ёки пуштага экилганлигини эътиборга олиб бажаришга боғлиқдир. Аввало, трактор ўнғай бошқариладиган даражада созланиши лозим. Культиватор ишчи аъзолари тиғи чархланган бўлиб, грядилларининг учидаги тебраниш текис майдончаларда экиш чизиқларига ҳамда ҳимоя зонасига нисбатан мақбул масофада жойлаштирилиши шарт.

Кўп йиллик илмий изланишлар ва Андижон, Жиззах, Наманган, Сирдарё, Тошкент вилоятларининг илғор хўжаликлари тажрибасига таянган ҳолда ёш ниҳолларни сифатли парвариш қилиш мақсадида чопиқ агрегатлари учун қуйидаги ишчи аъзоларининг тури ва уларни жойлаштириш схемаларини тавсия қиламиз.

Қатор оралари ва ёш ниҳоллар атрофини юмшатиш билан бирга бегона ўтлар илдизини қирқиш учун ротацион юлдузча, қирқувчи куракча, ККО туркумидаги чуқур юрар юмшатгич, агар лозим бўлса, ўқсимон юмшатгичлар ўрнатиш керак. Қатор оралари 90 сантиметр бўлган пайкалларда ҳар бир эгатга иккита сферик диск ёки икки жуфт ротацион юлдузча, қамраш кенглиги 165 сантиметр бўлган тўртта қирқувчикуракча ва битта чуқур юрар ёки ўқсимон юмшатгич жойлаштириш лозим.

Агар далаларда бегона ўтлар кам бўлса, тупроқни майин юмшатиш учун биринчи ишловда ҳам қирқувчи куракчалар ўрнига юмшатгич куракчаларни қўллаш мақсадга мувофиқдир. Мабодо пайкалларда бегона ўтлар ва унинг қолдиқлари кўп бўлса, ротацион юлдузчалар ўрнига албатта қирқувчи ишчи панжаларини қўллаш керак. Қирқувчи мосламани ниҳолдан 6—8 сантиметр йироқликда ва 6—7 сантиметр чуқурликда юрадиган қилиб жойлаштириш керак.

Чопиқ агрегатлари пайкалларда ишлаётган пайтда ишчи аъзоларининг белгиланган чуқурлиги ва ниҳолдан узоқлигини кузатиб бориш даркор. Акс ҳолда культивация сифати пасайиб, ниҳолларга шикаст етиши мумкин. Биринчи ишловда ротацион юлдузчаларни ниҳолдан 4—5 сантиметр узоқликда, 3—5 сантиметр чуқурликда қилиб жойлаштириш керак. Кейинги ишловда эса чуқурлигини 6 сантиметр ва ундан ҳам чуқурроқ жойлаштирса бўлади.

Ҳар бир сувдан кейин тупроқ етилиши билан қатор ораларига сифатли ишлов берилиши лозим. Жорий йилги шароитда тез-тез ёққан ёмғир туфайли айрим вилоятларда қатор орасидаги тупроқ анча зичлашиб қолди. Шу боис тупроқнинг майин бўлиши учун культиватор ишчи аъзоларини тўғри жойлаштириш катта аҳамиятга эга. Қатор оралари 90 сантиметр бўлган пайкалларда ҳар бир қаторга еттита юмшатгич ва битта чуқур юрар ишчи панжаси жойлаштириш даркор. Биринчи ва иккинчи жуфт юмшатгичларни 6—8 сантиметр, учинчи жуфт ҳамда эгат ўртасидаги юмшатгични 8—10 сантиметр чуқурликда юрадиган қилиб жойлаштириш мақсадга мувофиқдир.

Қатор оралари 60 сантиметр бўлган культиваторга 21 та юмшатгич ва 5 та чуқур юрар, қатор оралари 90 сантиметр бўлганда 29 та юмшатгич ва 5 та чуқур юрар ишчи аъзолари қўйилса кифоя. Чопиқ агрегатларини далага олиб чиқишдан олдин ҳамма қисмларни яхшилаб текшириб, сўнгра ер шароитини ҳисобга олган ҳолда ишлов чуқурлиги ҳамда ҳимоя зоналари аниқланади. Агротехник талабга кўра, юмшатиш чуқурлигининг ўзгарувчанлиги ± 1 сантиметрдан, ҳимоя зонаси эса ± 2 сантиметрдан ошмаслиги керак.

Ўғит меъёрлари ҳар бир пайкалнинг шароити ва тупроқ картаграммасига қараб белгиланиши лозим. Бу ишда мавжуд қўлланмаларда кўрсатилган усуллардан ташқари қуйидаги оддий тадбирни ҳам тавсия қилиш мумкин:

Аввало ўғитлагич идиш тўлдирилиб, ўғит тушувчи тирқишлар бир хилда созланади. Пайкалнинг узунлигига қараб бир гектарга сарфланаётган ўғит миқдори ҳисоблаб чиқилади. Агар ўғит белгиланган меъёрдан кўп сарфланаётган бўлса, ўғит сепувчи тирқишлар кичрайтирилади. Кам бўлса, кенгайтирилади.

Ўғитнинг тўкилишига йўл қўймаслик керак. Акс ҳолда у тупроққа кўмилмай беҳуда исроф бўлади. Уни чуқур кўмиш учун ўғит сошниклари тумшуқлари ўткир бўлиши керак. Ўғит сошниклари чуқурлиги, эгатдан узоқлиги доимо кузатилиб борилиши лозим.

Охирги пайтда чиқарилаётган ўғитлагичлар ўғит турига ва қатор кенглигига қараб, ўғитнинг меъёрини белгилайдиган шкалалар билан таъминланган. Заводдан берилган қўлланмага қараб меъёрни шкалалар ёрдамида белгилаш мумкин.

Сўнгги йилларда Наманган, Сирдарё, Жиззах вилоятлари хўжаликларида биринчи ишловни қатор ораларини чуқур юмшатиш одат тусига кириб бораётир. Бунинг учун мавжуд ГХ-4 дан фойдаланса бўлади.

А. ҲОЖИЕВ,
Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институти директори.

С. САИДУМАРОВ,
Ўзбекистон пахтачилик илмий текшириш илмгоҳи лаборатория раҳбари.

А. ҚОРАХОНОВ,
Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институти лаборатория раҳбари.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ «ЎЗОЗИҚОВҚАТСАНОАТ» КОНЦЕРНИНИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ-АКЦИОНЕРЛИК КОНЦЕРНИГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Бозор муносабатларига ўтиш шароитида озиқ-овқат саноати корхоналарининг иқтисодий мустақиллигини ошириш, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмларини кўпайтиришда уларнинг ташаббускорлиги ва тадбиркорлигини ривожлантириш, шунингдек республика аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни янада яхшилаш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги озиқ-овқат саноати «Ўзозиқовқатсаноат» концерни таркибига кирувчи бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг концернни Ўзбекистон озиқ-овқат саноати «Ўзозиқовқатсаноат» давлат-акционерлик концернига айлантириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, «Ўзозиқовқатсаноат» давлат-акционерлик концерни:

тармоқни ишлаб чиқариш жиҳатидан ва илмий-техникавий ривожлантириш соҳасида ягона сиёсатни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни, корхоналар ҳамда таркибий бўлинмаларнинг молиявий, инвестиция ва ташқи иқтисодий фаолияти, жумладан, вазирликлар ва идоралар билан ўзаро муносабатлар, давлат эҳтиёжлари учун топшириқларни бажариш, марказлаштирилган тартибда ажратиладиган моддий-техника ресурслари ва капитал маблағларни тақсимлаш масалалари мувофиқлаштирилишини таъминлайди;

барча мулкчилик шаклидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни, шунингдек тармоқни ривожлантиришдан манфаатдор бўлган бошқа юридик шахсларни акциядорлик принциплари асосида бирлаштиради;

юридик шахс ҳисобланади ва ўз фаолиятини амалдаги қонунлар ҳамда концернинг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган устави асосида ташкил этади;

амалий ишида Ўзбекистон Республикасининг Қишлоқ хўжалик вазирлиги билан яқиндан ҳамкорлик қилади, тармоқни ривожлантиришга оид истиқболдаги вазифалар масалалари хусусидаги фаолиятини эса вазирлик билан мувофиқлаштиради.

3. «Ўзозиқовқатсаноат» давлат-акционерлик концерни фаолиятининг асосий вазифалари ва йўналишлари қуйидагилардан иборат қилиб белгилансин:

тармоқни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг узоқ муддатли, истиқбол режаларини аниқ мақсадга қаратилган илмий-техникавий дастурларини ишлаб чиқиш, сармоялар соҳасида ягона стратегияни амалга ошириш;

озиқ-овқат тармоғи иншоотлари кенгайтирилишини, қайта қурилиши ва техника билан қайта қуроллантирилишини таъминлаш, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг меъёрий ва технологик тартиб-қоидаларини ишлаб чиқиш;

концернга кирувчи корхоналар ва ташкилотларнинг бозор муносабатларига ўтишида, уларни ижара, жамоа, акционерлик ҳамда бошқа ташкилий-ҳуқуқий шаклларга айлантиришда ёрдам бериш;

озиқ-овқат маҳсулотлари бозорининг коньюнктурасини ўрганиш, фирма савдосини ривожлантириш, хорижий шериклар билан савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий алоқаларни янада ривожлантириш ҳамда такомиллаштириш борасидаги чора-тадбирларни амалга ошириш.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 20 кун муддат ичида Ўзбекистон озиқ-овқат саноати «Ўзозиқовқатсаноат» давлат-акционерлик концернини ташкил этиш ҳамда фаолиятига оид масалалар юзасидан қарор қабул қилиб, унинг тузилмаси ва уставини тасдиқласин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 5 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ИЖОДКОР ЁШЛАРНИНГ «ИСТЕЪДОД» РЕСПУБЛИКА ЖАМҒАРМАСИНИ ТУЗИШ ҲАҚИДА

Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳаларида истеъдодли ёшларни излаб топиш, уларнинг ижодий салоҳиятини ватанимиз мустақиллиги ва халқимиз маънавиятини мустаҳкамлаш, бойитишга йўналтириш, уларга ғамхўрлик қилишни замон талаблари даражасига етказиш мақсадида:

1. Ижодкор ёшларнинг «Истеъдод» республика жамғармаси тузилсин. Жамғарманинг асосий вазифалари этиб:

— мавжуд таълим-тарбия тизимларида махсус ўқув дастурларини мувофиқлаштиришда иштирок этиш;

— жойларда иқтидорли ёшларни турли мақбул шаклларда синов, танлов-кўриклар воситаларида аниқлашга алоҳида эътибор қаратиш;

— халқ ижодиёти ва амалий санъат турларини ривожлантиришда фаол қатнашиш;

— иқтидорли ёшларни рағбатлантириш ва камол топишлари учун зарур шарт-шароитлар яратишга кўмаклашиш;

— ёш ижодкорлар асарлари нашри, намойиши ва кенг тарғиб этишда ҳомийлик қилиш кабилар белгилансин.

2. Жамғарманинг молиявий, моддий-техникавий негизини яратиш ва мустаҳкамлаш мақсадида Вазирлар маҳкамасининг заҳира жамғармасидан 250 миллион сўм пул ажратилсин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва барча вилоят ҳокимликлари, тегишли вазирлик ва ташкилотлар мазкур жамғарма фаолиятини маънавий ҳамда моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш чораларини кўрсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси тегишли вазирликлар, ташкилотлар ва ижодий уюшмалар билан келишган ҳолда бир ой муддат ичида мазкур фармонни рўёбга чиқаришни ташкилий жиҳатдан таъминлаш учун қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 4 май.

НИЯТ—ҲАМКОРЛИК ПОЙДЕВОРИНИ ҚЎЙИШ

Президент Ислом Каримов Ватанимиз истиқлолга эришиб, мустақиллик шароитида бир ярим йил яшаб кўрганимиздан кейин Германия сафарини ихтиёр этди. Сафар сал олдинроқ бўлиши керак эди, биз кечикдик, Марказий Осиёдаги бошқа юртбошилар аллақачон Европаю Американи кезиб чиқишди, деб ўксинадиган биродарларимиз ҳам йўқ эмас. Уларга берадиган юпанчимиз шуки, Европа дегани текинга ширинкулча улашадиган жой эмаски, ошиғич борилса. Сиёсатчи ўз юртидаги ишларини саранжом-саришта этиб, ана ундан кейин ўзга юртларга ўтгани тузук.

Хуллас, И. Каримовнинг сафари ўз мавридида бўлди — олдин ҳам, кеч ҳам эмас. Бир ярим йил шундай муддатки, бу орада жиддий сиёсатчи ўз йўлини аниқ таъриф-тавсиф этишга улгурса бўлади. И. Каримов шундай қилди: нафақат ўз юртида, балки хорижда ҳам маълум нуфуз орттирди.

Албатта, Президентнинг бугунги нуфузи осонликча қўлга киргани йўқ. Жуда жиддий синовлар рўй берди. Уларни атай санамаймиз, сабабки, ҳар бири бизнинг ҳам бошимиздан ўтган — юртбоши кўрган савдоларни юрти кўрмасдан қолмайди.

Президент И. Каримов, бошқа айрим сиёсатчилардан фарқли ўлароқ, дастлабки кезлардан бошлаб дабдабали баёнотлардан ўзини тийди. Тартибни қаттиқроқ тутди ва бунинг эвазига яқинроқ ғарб ва узоқроқ ғарбда танқидга учради. Агар эслаб кўрадиган бўлсак, Ўзбекистон хусусида айтилган бўҳтонларнинг мазмуни битта эди, яъники, бу ерда бирорта ҳам ўзгариш йўқ, аҳвол эскича, ҳатто ундан ҳам ёмонроқ. «Неокоммунизм», «диктатура» ва ҳоказо учирма ибораларни кўп эшитдик, чидадик ва ҳатто ўрганиб ҳам қолдик.

Натижа нима бўлди? Тан олиш керак, натижа И. Каримов кутгандай бўлди. Жамият парчаланиб кетмади, қўллар ишдан безмади, қон тўкилмади. Маишатимиз, турган гапки, анча танглашди, аммо ижтимоий танглик туғилмади. Аксинча, йўқолай-йўқолай деб турган умид яна кучга кира бошлади: истеъмол моллари чиқариш ўнгланди, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатида юксалиш аломатлари пайдо бўлди...

Ҳозир ўйлаб кўрсангиз, И. Каримовнинг яқин ўтмишдаги қатағон йилларида турли молиявий ва иқтисодий идораларда ишлаб, кўздан панароқда юргани ҳам тузук бўлган экан. Шукр этса арзийдиган яна бир нарса шуки, иқтисодчи И. Каримов сиёсатда ҳам уста бўлиб чиқди. Ҳар ҳолда, «қайта қуриш» жараёни «қайта ҳуриш»га айланиб, ит эгасини танимай қолган кезларда ҳам, ўзини йўқотиб қўймади, аксинча, жамиятни ижтимоий тоифаю табақаларнинг ўзаро тўқнашувидан асрашга улгурди. Энг муҳими, у идора тизимини сақлай билди, ҳар бир вилоятга биттадан бошлиқ тайинлади, Республикага ҳам бир ўзи бошчилик қилди. Идора услубини марказлаштиришда айбловлар ҳам кўп бўлди. Аммо вақт шуни кўрсатдики, айни жамиятда ва айни замону айни шароитда бундан бошқа усуллар тузукроқ самара беролмас экан.

И. Каримовнинг яна бир ютуғи шуки, у қардош Тожикистонда қонли фожиа рўй берган кезларда, бошқа айрим сиёсатчилар туяқуш каби қумга калла тиқиб олган замонда, ўзаро хавфсизлик шартномасини имзолаган давлат бошлиқларига ўз фикрини уқтира билди. Дуч келган лаҳзада қўшни мамлакатларга ўтиши мумкин бўлган оловга сув сепилди.

(Давоми 3-бетда).

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ ЎН ИККИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн иккинчи сессияси бугун, 6 май куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари бугун, 6 май куни эрта билан соат 8 дан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ ТАЯНЧИ

ПРЕЗИДЕНТ ТАДБИРЛАРИ Андижонга НИМА БЕРДИ

ДУНЁНИ ТАНИШ СИРИ

Президент фармонлари, кундалик тадбирлари, йўл-йўриқлари андижонликларга нималар берди-ю яна неларни армуғон этиши мумкин. Чуқур мушоҳада юритиб, холисанилло айтиладиган бўлса, жуда кўп нарсалар берди. Энг аввало, маънавиятда изчил силжишлар кўзга ташланди. Эрк, адолат, ҳақиқат, ҳалоллик тушунчалари аслиятига яқинлашди. Одамлар дилида кўмилиб ётган, меҳр-оқибат, инсоний қадриятлари чашмадек кўз очди. Наврўзимиз, ҳайитларимиз, масжиду мадрасаларимиз қайтиб келди. Санайдиган бўлсак рўйхатлар етмайди. Фахр ва ифтихор билан дадил айта оламизки, бугун Андижондай юрт борлигини Қуриядан тортиб Амирқогача, Саудия Арабистонидан тортиб Олмониягача, Токиодан Лондонгача, Лоҳурдан Мадридгача билишади. Булар ниманинг ва кимнинг шарофати билан эканини ҳамма ҳис этиб турибди.

Асакадаги прицеплар заводи базасида Жанубий Корея Республикасининг ДЭУ корпорацияси билан ҳамкорликда қўшма корхона иш бошлади. Автомобилсозлик саноатининг пайдо бўлиши Андижон учун яна бир дунё дарвозасини очади. Йилига 180 минг дона уч турдаги автомобиль ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган бу корхона шу йилнинг охирига бориб дастлабки енгил машиналарни чиқара бошлайди. Вазирлар Маҳкамаси бу саноат қўрғонини жадал ишга тушириш ниятида 200 миллион доллар (ҳар икки томондан 100 миллиондан) ва 2 миллиард сўм кредит ажратиш тўғрисида қарор қабул қилди. 200 киши Кореяда малака ошириб қайтади. Айни кунларда жамоатчилик автомобилга ном қўйиш баҳсини қиздирмоқда. Биз унинг номини «Андижон» деб аташни таклиф қилардик.

Хорижий мамлакатлар фирмалари маблағларини жалб этиш, қўшма корхоналарни ривожлантириш, илғор технологияни ишлаб чиқаришга жорий этишни жадаллаштирмоқда, рақобатдош маҳсулотларни кўпайишига олиб келмоқда, билимдон, малакали кадрларни шакллантирмоқда. Энг муҳими, вилоят учун дунёни таниш йўлларини кенгайтирмоқда. Комсомолободда Италиянинг «Карьера» фирмаси билан ҳамкорликда харидоргир эркак ва аёллар кийими тикилаётган бўлса, Андижон районининг Куйганёрида «Фенко» фирмаси кўмагида суткасига 900 тонна помидорни қайта ишлайдиган дастгоҳ иш бошлади. Хуллас Италия, Япония, Чехия, Хитой, Туркия, Корея мутахассислари билан бирга ишлаш яхши самаралар бера бошлади.

Қўрғонтепалик деҳқонлар эса исроиллик мутахассислар билан тажриба алмашиб, ёнма-ён пайкалларда пахта етиштирдилар. Натижалар кутилганидан ҳам зиёда бўлди. Лекин бир нарса кўнгилларни тоғдай кўтаради: Савайлик заршунослар исроилликлардан сира қолишганлари йўқ. Улар Президентимиз И. А. Каримовнинг: **«Дунёда меҳнаткаш инсонлар жуда кўп. Аммо мақтаниш бўлса ҳам айтиб қўяй, ўзбек деҳқонига етадигани кам»** дея фахр билан айтган гапини амалда исботладилар.

Ишлаб чиқаришдагина эмас, маънавиятда ҳам андижонликлар дунёни таниш сари дадил қадам ташлашди. Узоқ йиллардан бери Ватан ҳажрида ўртаниб яшаётган юртдошларини илк бор очиқ кўнгил билан, чўчимай Андижонга таклиф этишди, дийдорлашди. Москва концерт залларига етиб боролмаган «Сумалак» дастасининг созанда, хонанда, раққосалари Америкада шуҳрат топди, олқишларга сазовор бўлди. Оддий андижонликлар Зокиржон Машрабов етакчилигида бобомиз Бобурнинг ижодий, миллий меросини чуқурроқ ўрганиш мақсадида халқаро экспедиция ташкил этиб енгил автомашиналарда бир неча хорижий мамлакатларда бўлишиб, юртимиз номини мамлакатдан мамлакатга, қитъадан қитъага олиб ўтишди. Ўтган йили 1200 нафар андижонлик аҳли мўминлар муборак ҳаж сафарини адо этиб, Маккаи Мукаррама — Мадинаи Мунаввара зиёратига мушарраф бўлдилар. 91 нафар сараланган ёшлар тараққий этган мамлакатларга ўқишга юборилди. Улардан 50 нафари Туркияда таҳсил олмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси халқаро миқёсга чиқиш, дунёга юз буриш, жаҳон зиналари сари кўтарилишнинг дебочаси.

Ўзбекистондай гўзал юртнинг жозибали маскани Андижон вилоятини дунёга танилаётганининг ўзи иқтисодий, ижтимоий, маънавий, тараққиёт бошланаётганидан далолат. Эрк қушининг кенгликлар бўйлаб парвоз қилаётгани рост бўлсин. Андижонни олам таниётгани рост бўлсин.

Очиғини айтсам, Андижондай ўзига тўқ, файзу баракатли юртни Қашқардан бошқа жойда дурустроқ танишмасди. Набирам армияда хизмат қилган жойида Андижонни билишмаганидан хуноб бўлиб келганди. Ҳайрият, юртимизни кўра бошлади. Бу яхшилик аломати. Билсангиз, отада хислат кўп. Агар у эсли-хушли, доно, тадбиркор бўлса, оиланинг тинчлиги сақланади, рўзғорнинг бутунлиги таъминланади, дастурхонга файз киради. Агар у меҳрибон, ғамхўр, юраги тоза бўлса, фарзандлари ақил, оқибатли, бир-бирларига иноқ бўлишга интилади. Юртбоши ҳам ота. Президентимизнинг тутаётган йўли — хайрли йўл. Фақат баъзи шошқалоқларга ҳайрон қоламан. Ундайларга қолса бир кундаёқ жаннатга кириб олишса. Тавба дейман. Ахир ҳар қандай ниҳол ҳам экилган куниёқ мева бермайди-ю. Парвариш қилсангиз йиллар ўтиб, албатта, мева беради. Юртимизни олам таниётган экан, бу — омадимиз. Келган омадга эса шукр қилмоқ керак.

Мирзамат ота БУЗАМАТОВ,
Булоқбоши районидаги Кулла қишлоғида истиқомат қилувчи меҳнат фахрийси, 101 ёшли.

ОДАМЛАРИ ИШБИЛАРМОН ЮРТНИНГ КЕЛАЖАГИ ПОРЛОҚ

ҲАР қандай янгилик қизғин баҳс билан бошланиб, тортишувлар билан давом этади ва охир-оқибатда ўзининг асл мантиқини топади ва янгилик сифатида эътироф этилади. Ишбилармонликнинг тақдири ҳам худди мана шундай кечаётир.

Ҳақиқий ишбилармонлик пул топиб, маблағ жамғариш эмас. Одамларга зарур маҳсулот яратиш, бунёдкорлик қилиш, кашфиётни юзага чиқариш. Кеча бир кунда 10 дона гайка ясаган ишчи бугун 100 та гайка ясашга муваффақ бўлса, ўтган йили ўн сотих еридан ўн минг сўм даромад олган деҳқон бу йил 100 минг сўмлик даромадга эришса, мана шулар ҳақиқий ишбилармонлик бўлади.

Тўғри, вилоятда ишбилармонлик сари одим равон кўчаётгани йўқ. Лекин бурилиш содир бўлди. Дангасачиликнинг йиллар давомида чатишиб кетган илдизларини бир зарб билан кесиб туғаллаш айтишга осон, холос. Ундан гуручгача, гўштдан ёғгача, куракдан тортиб кетмонсопгача магазиндан олишга ўрганган одамни бирдан янгича ҳаётга буриб юборишни тасаввур қилиш қийин.

Жамоа, давлат хўжаликларининг бундан икки-уч йил илгариги аҳволларига назар ташласангиз, ғариб манзаралар ўйга толдиради. Нега? Қай маънода? «Пахта», «Пилла», «Чорва» деган уч тушунчадан бошқасини мияларига михлаб ҳам киритиб бўлмасди. Аҳволнинг танглиги кўриниб турса ҳам минбарлар оша олқишлар оқарди. Оддий қишлоқ меҳнаткаши уйини оқламоқчи бўлса ҳам, минг дона пишиқ ғишт заруратга айланса ҳам қурилиш ташкилотларига елиб-югурар, ялинар эди. Манман деган хўжалик ҳам бунинг уддасидан чиқолмасди. Илғор теримчини бир кийимлик атлас билан тақдирламоқчи бўлишса-чи. Унда магазин мудирига ёлворишарди. Ҳайрият, бугун кўз олдингизда ундай нохуш манзаралар жонланмайди. Ҳар уч хўжаликнинг иккитасида асфальт, ғишт пишириш, оҳак цехлари мавжуд. Комсомолобод районида ўтган йилнинг ўзида 10 та тегирмон, 13 та обжувоз, тикувчилик, мева ва сабзавотни қайта ишлаш, макарон тайёрлаш цехлари иш бошлади, «Фахрийлар» корхонаси вужудга келди. Бу майда корхоналар икки юздан зиёд киши учун иш жойи яратди. Қишлоқларда атлас цехлари барпо этилди. Уларда тўқиб чиқарилаётган хонатласлар Марғилон маҳсулотлари билан рақобатлашмоқда.

«Сендан ҳаракат — мендан баракат» деган экан яратганнинг ўзи. Дилдан чиқариб ҳаракат қилганнинг бири икки бўлаверади. Балиқчи районидаги «Бўстон» давлат хўжалиги астойдил ишга киришган эди, пахта тозалаш заводига эга бўлди. Марҳамат районидаги «Андижон 50 йиллиги» давлат хўжалиги ҳам шу йўлни танлаб иш бошлаб юборди. Ҳадемай, улар ҳам ўз заводига эга бўлишади. Бу билан қанчадан-қанча қишлоқ аҳли иш билан таъминланади, қишлоқлар саноатлашади, хўжаликлар ўзлари етиштирган хом ашёларини қайта ишлаш имкониятини қўлга киритадилар. Миллионерлик, миллиардерлик мана шундай туғилади-да.

Бугун хўжалик даласидами, томорқасидами меҳнат қилаётган деҳқон ўзининг қизиқиши, интилиши, режа ва мақсадлари билан кечаги ҳолатидан фарқ қилади. Бу ҳақиқат. Шунинг учун ҳам Президентимиз И. А. Каримов таъкидлаганидек, **деҳқонларимиз фидокорона меҳнатлари билан Ўзбекистон иқтисоди таназзулга тушади, деб «каромат» қилган фолбинларга муносиб зарба бердилар.** Ўтган йили Андижон районидаги Бобур номли давлат хўжалиги ҳосилдорликни 39, Балиқчи районидаги «Чинобод» жамоа хўжалиги пахтакорлари эса 38,4 центнерга етказдилар.

Авваллари дала шийпонлари бир соатлик ҳордиқ учун бошпана эди. Эндиликда дурустгина фойда келтирадиган жойга айланди. Бобур номли давлат хўжалигидаги дала шийпонида тикувчилик цехи очилиб, маҳсулот бера бошлади. Баъзи дала шийпонларида эса маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг бўлимлари очилди.

Булоқбоши районидаги Жўраполвон Ғойипов номли жамоа хўжалигининг Юсуф Отабоев етакчилик қилаётган бригадаси дала шийпонидаги ишлар ҳам ибратли. Шийпон биноси айланасига экилган узумдан дурустгина даромад олинди. Ихчамгина боғда 15 хил мевали дарахт бор. Жамоа аъзолари шу ердан олинган даромад ҳисобига йил давомида бепул иссиқ овқат билан таъминланди. Шунингдек, дала шийпонида 500 туп терак кўчати парвариш қилинмоқда. Бундай ишбилармонлик режаларини вилоятнинг истаган райони, истаган хўжалигидан топиш мумкин.

Давлат ва жамоа хўжаликларида фаолият кўрсатаётган икки юзга яқин майда корхоналар, 986 та деҳқон (фермер) хўжаликлари аста-секин тараққиётнинг катта йўлига чиқиб бормоқда.

Одамлари ишбилармон бўлган юртнинг келажаги ёруғ, шаҳару қишлоқлари обод, дастурхони тўкин, фарзандлари меҳнаткаш, йўли равон бўлади. Андижонда ана шундай кишилар кўп. Олтинкўлнинг Кўмакай қишлоғида истиқомат қилувчи Комилжон Эргашев 0,13 сотих томорқасидан 400.000 сўм, Жўрабой Уликов эса 295.000 сўм даромад олишди. Демак, юртда ишчанлик уйғонди, нигоҳлар оёқ остини эмас, узоқларни кўра бошлади, яшашнинг маъноси ўзгарди.

Устамонлик, фирибгарлик, чайқовчилик, олиб-сотарликнинг ишбилармонликка ҳеч қандай алоқаси йўқ. Ишбилармонлик меҳнатдан топиш, демакдир. Президентимиз бутун қобилиятингизни, истеъдодингизни, тадбиркорлигингизни юзага чиқаринг, деяётган бўлса, халққа фойдали, унинг кунига ярайдиган нимаики яратишга ақлингиз етса шуни яратинг, ишлаб чиқаринг, дея даъват этяпти. Бизнинг районимизда шахсий томорқадан фойдаланишда кескин бурилиш ясалди. Иссиқхоналар кўпайди. Баъзи кишилар 2—3 сотихли иссиқхонасига экилган бодринг, помидордан уч юз-тўрт юз минг сўмдан даромад олишяпти. Мана буни киройи ишбилармонлик деса бўлади. Энг аввало меҳнат қилишда ишбилармон бўлиш керак. Президентимиз даъвати ҳам шу.

Расулжон ИБРОҲИМОВ,
Асака райони шахсий хўжаликлар иттифоқининг раиси.

● Булоқбоши район Халқ демократик партиясининг биринчи котиби Абдувосит Холматовнинг меҳнаткашлар билан мулоқоти ҳамиша жонли ва қизиқарли бўлади.

У бугун Ойбек номли жамоа хўжалигининг 4-бригадаси аъзолари даврасида бўлиб, конституциямизнинг ҳаётбахшлиги ҳақида сўзлаб бермоқда.

ДЕҲҚОН—БАҒРИ ТЎЛА КОН

КЕЧАГИ деҳқон билан бугунги деҳқоннинг тушунчаларию мақсад ва режаларини қиёсласангиз катта фарқ сезасиз. Бу аввало меҳнатга муносабатдаги ўзгаришда яққолроқ кўринади. Ипак қуртини «парвариш қилсанг ҳам қиласан, қилмасанг ҳам қиласан» дея хонадонларга мажбуран ташлаб кетилган, бригадирларнинг эшикма-эшик пахта теримига одам ҳайдаган, бу ҳам етмагандай «агитмашина»ларда радио карнай орқали ҳаммани пахтазорга ҳайқириб чорланган кунлар ёдимизда. Одамлар нега бунчалик мажбур қилинарди? Сабаби аён: тўланадиган ҳақ қилинган меҳнатнинг ўндан бирига ҳам тўғри келмасди. Йил охирида олган пули билан рўзғорни битириб олган деҳқонни қидириб ҳам тополмасдингиз.

Ҳозир-чи? Деҳқон унақа ўйламайди. Ярим гектар ер олиб пахта етиштирса ҳам ўн-ўн беш минг сўмлаб, қойиллатиб ишлаганлар йигирма-ўттиз минг сўмлаб нақд пул олишяпти. Илгарилари қўллари қабариб етиштирган ҳосилнинг ҳаммаси давлатники эди. Бугун эса деҳқоннинг ўз пахтаси бор. Ундан чиқадиган тола, ёғ, кунжара, шелуха ҳам ўзиники. Ишлаганига яраша улушини олади.

— Йил давомида олган иш ҳақидан ташқари охирги ҳисоб-китоблар билан юз минг сўмдан зиёд пул олганлар талайгина, — дейди Асака районидаги Бобур номли жамоа хўжалигининг раиси Абдуманноб Парпиев. — Шугина эмас. Ўз ҳисобимиздаги толани сотсак яна қўшимча ҳақ тарқатамиз. Буниси аввалги тақсимланганидан кам бўлмайди.

Вилоятда асосий мақсад қишлоқ меҳнат аҳлининг руҳини кўтариш, ишга муносабатини ўзгартириш, яшаш тарзини яхшилаш, моддий манфаатдорлик даражасини кўтаришга қаратилган. Агар ёдингизда бўлса Президентимиз И. А. Каримовнинг шундай оқилона сўзи бор: **«Агар деҳқоннинг хонадони ва хўжалиги обод бўлса, деҳқон бадавлат ҳаёт кечирса, шаҳарликларнинг ҳам қорни тўқ бўлади. Дўкон ва бозорларда озиқ-овқат мўл бўлади».**

Мана шу мақсад, дастурни амалга ошаётганини вилоятнинг барча район, қишлоқ хўжаликларида кўриш мароқли. Деҳқонга нисбатан мана шундай янгича муносабатнинг шакллана бошлаши жуда кўп муаммоларни ҳал бўлишига олиб келмоқда. Комсомолобод районидаги «Андижон» давлат хўжалиги ўз ҳисобида қолган толани сотиб деҳқонларга 15 миллион сўм маблағ тарқатди. 1992 йилда эса 345 тонна толага эга бўлишди. Бу хўжалик ҳамёнидаги нақд даромад. Шу хўжаликнинг аъзоси Исматулла Маҳкамов йил давомида 3957 сўм иш ҳақи олган эди. Йил якунига кўра 29132 сўм даромад қилди. Хўжалик ихтиёридаги тола сотилгандан кейин эса 87.395 сўм қўшимча ҳақ олди.

Президентнинг пахта харид нархини ошириш, режадаги ҳосилнинг ўн беш фоизини ва режадагидан ортиқчасини хўжаликлар ихтиёрида қолдириш ҳақидаги фармонлари қишлоқ аҳлига кўрсатилган беқиёс ҳиммат ва мукофот бўлди. Деҳқон онгидаги ўзгаришнинг туб боиси мана шунда. Қанчалик яхши ишлаб, кўп маҳсулот яратсангиз, улишингиз шунчалик кўпаяди, даромадингиз ортади, дейилса ким астойдил ишламайди дейсиз. Бўз районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги йил охиригидаги сарҳисобдан ташқари ўзида қолдирилган пахта толасини сотиб, 2 миллион 248 сўм маблағни қўшимча мукофот тариқасида аъзоларига тарқатди.

Мана шундай ғамхўрлик қишлоқ меҳнат аҳлини руҳий кўтаринкилик сари бошлади. Ўтган йили пахта мавсумида Андижон районлик пахтакорлар йиллик режа 115 фоизга етганда рапорт беришга аҳд қилишди ва шунга мувофиқ бўлишди. Шундай қилиб ўз ихтиёрларида қоладиган хом ашё салмоғини 30 фоизга етказдилар. Шу райондаги Бобур номли, Балиқчи районидаги «Чинобод» хўжаликлари эса бу кўрсаткични 50 фоизга кўтаришга эришдилар. Асакадаги «Ғалаба» жамоа хўжалигининг А. Раҳимов етакчилик қилган бригадаси ўтган йил чинакамига меҳнат қилди. Натижада етиштирилган ҳосилнинг 18 тонна толасига эгалик қилишди. Ҳозирги нархда ҳисобланганда бу 5—5,5 миллион сўмдир.

Вилоят хўжаликлари деҳқон шароитини яхшилашда биргина пахтачиликка кўз тикиб туришгани йўқ. Имкони борича кўмаклашишга шайланганлар. Жалолқудуқ районидаги Турсунбой Тошматов номли жамоа хўжалигида амалга оширилган ишлар фикримизга далил. Ўтган йили 378 тонна буғдой, ҳар бир оила ҳисобига 100 килограммдан маккажўхори, 52 тонна картошка, 58 тонна сабзи, 201 тонна пиёз, 13 тонна пахта ёғи арзон нархларда хўжалик аъзоларига етказиб берилди. Камдаромад, серфарзанд оилаларга ўзларини тиклаб олишлари учун 150 бош ғунажин, 400 бош қўй, 1000 бош товуқ тарқатилди. Аҳоли чорваси учун 600 тонна кўк ўт, 285 тонна сомон берилди. 60 гектар ерда шоли етиштирилди. Дала меҳнатчиларигина эмас, қишлоқ ўқитувчиси ҳам 3—5 сотихдан ерга шоли экишди. Қаровсизлар тўрт тонна гўшт, 150 тонна кўмир билан таъминланди.

Булоқбоши районидаги Ойбек ва Улуғбек номли жамоа хўжаликлари Шаҳрихонсой соҳилидаги тошлоқ ерлардан ижарачиларга беш сотихдан, сувчилар билан механизаторларга эса ўн сотихдан шолипоялик ер беришди. Беш сотих ердан ўртача 100 килограмм девзира гуруч олинди, десак бу ҳам йигирма беш минг, 200 килограмми эса 50 минг сўм нақд даромад дегани. Ҳар иккала хўжалик бу йил ҳам ана шу йўлни қатъият билан давом эттиришмоқда.

Вилоят деҳқонлари ўзларини ардоқланаётганликларини ҳис этишмоқда. Президент фармонлари туфайли уларнинг оғир ва узлуксиз меҳнатлари тўғри баҳоланаётган экан, далага чиқиб ноумид қайтмаётган экан, бундан буён ҳар бир дала меҳнатчиси сидқидилдан ишлашга ҳаракат қилаверади, ўзларини неларга қодир эканликларини намойиш этаверади. Мана шу ғамхўрликларнинг ҳаммаси, деҳқончилик қадриятларининг тикланиши дала меҳнатчисини ўз-ўзини англашга даъват этмоқда. Мустақил юртнинг мустақил деҳқони қад ростламоқда. У ўзини қадр, эътибор топаётганидан мамнун.

«МАҲАЛЛАДОШЛАРИМ билан гаплашганимда жамоат хўжалиги фақат бизга эмас, балки кўпчиликка бахоли қудрат ёрдам бераётганини эшитдим. Улуғ Ватан уруши ногирони Мўминжон Абдуллаевнинг набираси тўйини ўтказиш харажатларининг бир қисмини жамоа хўжалиги кўтарди. Кекса онахон Ўғилхон Бойматованинг турар-жой шароити яхшиланибди. Боқувчисиз Ҳимоятхон Бойматова, кўп болали Муяссархон Мамажонова, нафақахўр Махпиратхон Рустамоваларнинг хонадонлари жамоа хўжалиги маблағи ҳисобидан газлаштирилганини эшитиб хурсанд бўлдим. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг халқни, айниқса кекса, ногирон ва кам таъминланган кишиларни ўйлаб иш тутаётганидан кўнглим тоғдай кўтарилади».

А. ИСМАТУЛЛАЕВ,
Шаҳрихон район «Сардор» жамоа хўжалигининг Қашқар маҳалласида яшовчи пенсионер.

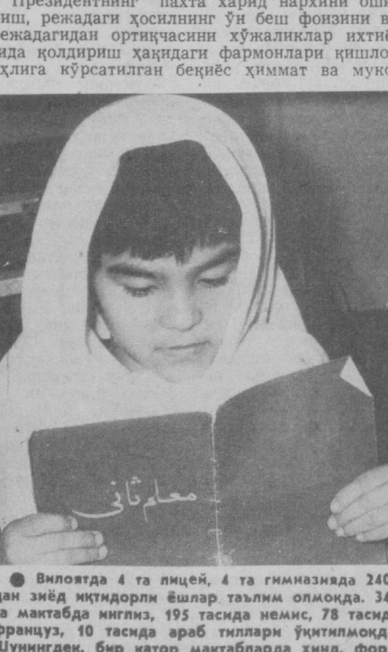

● Вилоятда 4 та лицей, 4 та гимназияда 2400 дан зиёд иқтидорли ёшлар таълим олмоқда. 346 та мактабда инглиз, 195 тасида немис, 78 тасида француз, 10 тасида араб тиллари ўқитилмоқда. Шунингдек, бир қатор мактабларда ҳинд, форс, урду, Хитой, испан, турк тиллари ўрганилмоқда. Мана бу қизалоқ эса араб тили ихлосманди.

А. ВОРОПАЕВ олган суратлар.

ҚАДР-ҚИММАТ— ҲАММАДАН АЗИЗ

1992 ЙИЛ вилоятда «Меҳр-оқибат» йили деб эълон қилинди. Байрамларда кам таъминланган оилалар, ногиронлар, беморлар, етим-есирлар, якка-ёлғизлар ва ўзгалар ёрдамига муҳтож қариялар ҳолидан хабар олиш, совғалар улашиш анъанага айланди. 5000 нафар якка-ёлғизлар вилоят фаолларининг оталиғига бириктириб қўйилди. Фаоллар уларга озиқ-овқат, кийим-кечак ва бошқа барча юмушларида доимий равишда кўмаклашиб келмоқда. Ўтган янги йил арафасида 2259 нафар ногирон болаларга янги йил совғаси топширилди. Ногиронлар куни муносабати билан 600 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилган бўлса, янги йил куни уларга бир миллион сўмлик совғалар топширилди.

Мустақиллик куни ногирон ва беморлар, ёлғизлар ва болалар давраларнинг тўрида бўлишди. Избоскан районидаги А. Тиллабоев номли жамоа хўжалигидан бошланган ташаббус бутун вилоятга ёйилди. «Меҳр-оқибат» хиёбонида зиёфат берилди. Совға-саломлар улашилди, 21 нафар ўғил болаларга хатна тўйи қилинди ва уларнинг ҳар бирига 218 сўмдан қўйилган омонат дафтарчалари топширилди. Биринчи октябрь—қариялар куни муносабати билан шундай зиёфат яна такрорланди. Ўша хиёбонда 350 кишига, «Чархпалак» кафесида 100 кишига, «Олтин водий» кафесида 150 кишига дастурхон ёзилди. 1800 нафар бемор ва кўп болали оналарга 400 минг сўмлик кийим-кечак, озиқ-овқат берилган бўлса, ногиронлар уйларига 331300 сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Мустақиллик байрами муносабати билан вилоят шифохоналарига 1 миллион 700 минг сўмликдан зиёд турли маҳсулотлар, дори-дармонлар, қурилиш материаллари ҳадя қилинди.

Ҳозирда 17333 нафар якка-ёлғизлар, ўзгалар ёрдамига муҳтожлар коммунал ва бошқа тўловлардан озод қилинган. Уларга озиқ-овқатлар ва махсус тавсия билан дори-дармонлар бепул берилаётир. Ўтган йили шу мақсадга бюджетдан 1.243.384 сўм сарфланди.

Аксарият районларда «Меҳр-оқибат» хиёбонлари очилиб, ногирон ва муҳтожларни бепул овқатлантиришни йўлга қўйишган. Қўрғонтепа, Комсомолобод, Балиқчи, Шаҳрихон, Асака, Олтинкўл районларида бу борада ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда.

Вилоят ҳокимияти 1993 йилни ўтган йилдагига нисбатан ҳам масъулият, жиддий тарзда ўйланган режалар, олий ҳиммат ва саховатпешалик билан бошлади. Мана шу хилда меҳнаткашлар қалбига кириб бориш, улар билан бамаслаҳат, баҳамжиҳат иш юритиш кишини қувонтиради, албатта. 15 март куни ҳамма жойга вилоят ҳокимиятидан қуйидаги мазмунда хат юборилди:

«19 март куни барча шифохоналарга, 20 март куни ногиронлар ва болалар уйларига бориб, совға-саломлар тарқатиш; якка-ёлғиз, ўзгалар ёрдамига муҳтож қариялар, ногиронлар, бева-бечоралар, етим-есирларга бириктирилган район ва шаҳар раҳбарларининг ҳар бири 22-23 март кунлари ўзлари оталиққа олган хонадонларга совға-салом билан боришини мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди».

Юқоридаги хат қатъий туриб амал қилиниши керак бўлган нома эди. Вилоят ҳокими Қобилжон Обидовнинг ўзи дастлаб вилоят клиник шифохонасига бориб беморларни кўрди. Вилоят ҳокимияти номидан Наврўз совғаларини топширди. 200 минг сўмлик 40 та сервиз ҳадя қилинди. Булар хамир учидан патир, холос. Ўтган йили Наврўз байрамида 5000 нафар хонадонга совға-салом улашилган бўлса, бу йилги баҳор байрамида 8120 хонадондагиларнинг кўнглини кўтаришга муваффақ бўлинди. Бу совғаларга 10 миллион сўм маблағ сарфланди.

Наврўз байрами тантаналари Рамазон ҳайитининг муборак кунларига уланиб кетди. Бу улуғ айём дақиқаларида кам таъминланган оилалардан тортиб, якка-ёлғизларга, ногирону беморлардан тортиб «чернобилчилар»-у афғон жанги иштирокчиларигача, мактаб ўқувчиларидан тортиб, қарияларгача ҳеч ким унутилгани йўқ. Барчаси йўқланди, совғалар топширилди, байрам дастурхонига таклиф этилди. Андижон вилоятида қариялар эъзозланаётган экан демак, бу ерда шарафларга лойиқ иш қилинаётгани шубҳасиз. Вилоят фахрийларининг Республика Президентига йўллаган мактубларида ҳам бу нарса яққол ифодаланган:

«АВВАЛО шуни таъкидламоқчимизки, жамиятимиздаги ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этишга муҳтож фуқароларнинг моддий аҳволини яхшилаш ва ҳозирги тақчиллик ҳукм сўраётган, пул ўта қадрсизланиб кетаётган бир вазиятда имкон топиб уларни ҳаётий энг зарур буюмлар билан бир маромда таъминлаб туриш борасида қилаётган саъй-ҳаракатларингиз буюк шижоат ва саховатдир».

Усмон МАНСУРОВ. Ҳамид ҚОДИРОВ, Фазлиддин ЖЎРАЕВ, Таваккалжон ТОПВОЛДИЕВ, Хатип НОСИРОВ, меҳнат фахрийлари.

«Президент тадбирлари Андижонга нима берди?». Жуда кўп нарсалар. Энг аввало ишчи, деҳқон, зиёли, ўқувчи, талабага, бобoлару момоларга умид берди, эртамизга ишонч уйғотди. Жамики Ўзбекистон фуқаролари қатори Андижон аҳлини бир-бирларига меҳр-оқибатли, диёнатли, ҳамдард, ҳамнафас яшашга даъват этди. Мақсадда эътиқодли, ишда собит, яккадам бўлишга чорлади. Ўзбекистон Президентининг аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш борасидаги фармонлари ҳаётбахшлиги билан андижонликларга руҳий қудрат бағишламоқда. Фуқароси қадрланган, эъзозланган юртда албатта фаровонлик, адолат устивор бўлиши ҳақиқат. Имон бутун, эътиқод собит, ишонч мустаҳкам бўлиши ҳақиқат. Андижон вилоятида шундай бўлаётир. Демак, унинг эртаси ёруғ бўлиши муқаррар.

Абдухалил ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

НИЯТ—ҲАМКОРЛИК ПОЙДЕВОРИНИ ҚЎЙИШ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ислом Каримов ақидапарастлик хавфи хусусида жуда кўп гапирган эди. Шу қадар кўп гапирган эдики, айрим мухолифлари азбаройи мункирлик жазавасида «бу хавф мутлақо йўқ, уни Каримов ўзи ўйлаб топган ва атай бўрттириб кўрсатяпти», дейиш даражасига бориб етдилар.

Вақт ва тажриба шуни кўрсатдики, И. Каримов бу борада ҳам ҳақ экан. Ва худди шу нарса Каримовнинг халқаро нуфузига яна нуфуз қўшгани бугунги кунда яққол кўриняпти.

Ўтган бир ярим йил мобайнида И. Каримов, Швейцария ва Австрияни истисно этсак, кўпроқ Осиё мамлакатларини зиёрат қилди. Аммо у Ғарб мамлакатларини, уларнинг эҳтимолий ҳаракатларини бирор дақиқа ҳам унутгани йўқ. Ғарб мамлакатлари билан мулоқоти кўпроқ иқтисодчилар, тижоратчилар, хуллас, иш одамлари орқали бўлди. Умуман, эътибор қилган бўлсангиз, Президент Каримов хорижий давлатлардан бевосита ёрдам сўрашдан қочади, асосан, хусусий шахслар, хусусий фирмалар ва хусусий банклар билан муомала қилиш тарафдори. Яъники, у ўз юртини хорижий давлатларнинг иқтисодий тазйиқига тушиб қолишдан асрайди. Биладики, иқтисодий тазйиқ дуч келган лаҳзада сиёсий тазйиққа айланиб кетиши ҳеч гап эмас...

Энг кейин пайтларда ҳам ташқи сиёсат бобида обрў сақлаб тургани И. Каримовга жуда қўл келяпти. Қарабсизки, эски замонда уни хушламаган сиёсатчилар ҳам бугунга келиб ҳисоблашишга ва ўзаро фойдали ҳамкорлик қилишга рағбат кўрсатяптилар.

Сиёсат бобида ўта мағрур кўрингани билан, Президент И. Каримов чет эллик тадбиркорларга, банк эгаларига, хуллас, биз билан шериклик эвазига фойда орттирмоқчи бўлган шахсларга лутф қила билади. Турган гапки, ўша манфаатдор шахсларнинг ҳам ўз юртларида тузуккина нуфузи бор, улар лозим бўлган тақдирда давлат бошлиқларининг фикрларини биз тарафга ўнглашга ҳам қодир.

И. Каримов йўл ҳақида кўп гапиради. Иқтисодий шакл ва йўллар ўз йўлига (сўз ўйини ихтиёримиздан ғайри бўлди, узр сўраймиз). Аммо, агар диққат қилсангиз, Президент қайси Шарқий мамлакатларга бормасин, бутун Осиёни Марказий Осиё билан, Осиёни Европа билан боғлайдиган расмана йўллар хусусида орзу қилади, режа тузади, маъқуллатиб олади.

Шимолга чиқадиган йўлларимиз омонат экани ҳақида қайғуриши ҳам бежиз эмас. Яхши ният — ярим давлат. Шимолий йўллар доим очиқ қолсин, дея ният қилайлиг-у, аммо Жанубга ва Шарққа йўл очишни тезлатайлик, деб айтади Президент.

Ўзбекистонда денгиз йўқ, қуруқлик ўртасида қамалиб қолганмиз, деб ташвиш чекади у. Аммо тушкунликка тушмайди, ҳаво орқали йўл очади, келажакда очилажак халқаро қуруқлик йўлларида юрадиган зўр машиналар харид қилади.

Эҳтимол, биз Президентнинг яширин орзусини ошкор этиб қўярмиз, аммо, бизнинг назаримизда, Каримов Ўзбекистонни қудратли автомобиль давлатига айлантириш фикридан холи эмас. Жанубий Кореянинг ДЭУ фирмаси билан шерикликда завод қурилаётгани, «Мерседес-Бенц» билан олиб борилаётган музокаралар ҳам шундан дарак беради. Дарвоқе, Ўзбекистон яқиндагина 200 дона энг кучли юк машиналари сотиб олди. Германиянинг Вёрт шаҳрида худди шундай машиналарда йўлга чиқаётган беш нафар йигитимизга Президентнинг ўзи оқ фотиҳа берди. Германияда бўлган суҳбатларда гоҳ яна 100 та юк машинаси, гоҳ яна 100 та катта ва қулай автобуслар ҳақида сўз кетди. Қулоққа ёқадигани шу бўлдики, «Мерседес-Бенц» фирмаси шу йилнинг ўзида ўзбек заминида 100 дона юк машинаси йиғмоқчи. Янаги йили бу рақам 500 га етади. У ёғини тасаввур этиш қийин эмас...

Шу жойда орзулар осмонидан немислар ерига тушиш мавриди етишди. Германия сафари беш кун давом этди. Беш кун мобайнида жуда кўп учрашувлар, суҳбатлар, музокаралар бўлди. Улар орасида Президентимизнинг Германия мамлакати Президенти Рихард Фон Вайцзеккер ва мамлакат канцлери Хелмут Коль билан учрашуви ва холи суҳбатлари алоҳида ўрин тутади. Гарчи учрашувлар ёпиқ эшиклар ортида ўтган бўлса-да, айрим тафсилотлар ташқарига чиқиб улгурди. Шу нарса маълум бўлдики, Хелмут Коль Ислом Каримов шахси ва сиёсати хусусида аниқ бир тасаввур пайдо этиб, ўзаро мулоқотларни шахсий тартибда ҳам давом эттиришни таклиф этган. Президентимизнинг, Ўзбекистонга келинг, деган таклифи ҳам мамнуният билан қабул этилган.

Олий даражадаги учрашувларнинг барча тафсилотларини айтиш ва таҳлил этиш шарт эмас. Муҳими — немислар юртида Ўзбекистон вакилларига кўрсатилган эҳтиром. Кафиллик берамизки, барча учрашувлар ва суҳбатлар жуда самимий ўтди. Ёлғон мулозаматлар, ёлғон табассумлар бўлгани йўқ. Вакилларимиз Бонн билан ҳисоблаганда Германиянинг бешта заминида бўлдилар. Пойтахтда ҳам Штутгарт ёки Вёрт шаҳарларида ҳам, Саарландда ҳам, Берлин ва Бранденбург заминида ҳам бирдай иззат кўрдилар. Раҳбаримиз муваффақиятини мақтасак сал ярашмас, аммо сўзни Берлин шаҳрининг Бургомистри жаноб Эберхард Дипген лафзидан эшитсак зиён қилмайди. «Президент жаноби олийлари бизга пухта ўйлайдиган, аниқ фикрлайдиган ва амалий иш кўрадиган сиёсатчи сифатида жуда маъқул бўлди», деди у қабул маросимида. Бу гап шунчаки ширин лутф эмасди. Негаки, бошқа заминларнинг раҳбарлари ҳам худди шундай фикрни изҳор этдилар. Уларни ўзаро тил бириктириб олишган, деб гумон қилиш уят бўлади.

Хўш, Президент Каримов Германияга қайси илтимослар билан борди, деган савол туғилиши табиий. Тўғрисини айтадиган бўлсак, у ҳеч нарса сўрагани йўқ. Сиёсатчилар билан учрашувда ҳам, Бонндаги савдо-саноат палатасида сўзлаган нутқида ҳам, газетчиларга берган баёнотларида ҳам бир нарсани алоҳида таъкид билан айтди: Биз Германияга ўзимизни танитиш, ўз имкониятларимиз ва шароитимиздан огоҳ этиш учун келдик. Бир мухбир, «Франкфуртер-Альгемайне» газети вакили, ҳайрон бўлиб сўради: «Наҳотки сизларга ҳеч нарса керак бўлмаса». «Бизга кўп нарса керак, — деди Президент Каримов, — аммо биз бировлардан хайр-садақа сўрамаганмиз ва сўрамаймиз ҳам».

Ва у ҳеч нарса сўрамади. Аммо Ўзбекистоннинг келажак режалари, ресурслари, имкониятлари хусусида етарлича ахборот берди ва тенг шерикчилик таклиф этди. Шу боис, расмий учрашувларда ҳам, қароргоҳга қайтиб келган пайтларда ҳам бирор дақиқа бўш қолмади. Аниқроғи, немислар, иш кўзини биладиган, фойда топишни эплайдиган одамлар эмасми, уни бир лаҳза ҳам тинч қўйишмади. «Мерседес-Бенц», «Сименс», «Дойчебанк» ва бошқа кўплаб йирик фирмалар билан келажакдаги ҳамкорлик хусусида ўзаро келишиб олинди.

Учта ҳужжат имзоланди. Бири — маданий ҳамкорлик, иккинчиси — сармояларни ўзаро муҳофаза этиш, учинчиси — ўзаро ёрдам фонди тузиш хусусида.

Ҳужжатларнинг ҳар икки тараф учун ҳам фойдали эканига шубҳа йўқ. Президент Каримов немис замини иш одамларини Ўзбекистонга келиб, иқтисодий ҳамкорлик шароитларини ўрганиб, ўзларича мустақил хулоса чиқаришга чорлади. Таклиф мамнуният билан қабул этилди.

Қизиғи шундаки, иш одамлари кўпроқ иқтисодий қонунлар, бож ва тамға солиқлари, экспорт ва импорт имкониятлари хусусида савол бердилар. Ижтимоий барқарорлик, юрт осойиши хусусида бирорта ҳам савол бўлгани йўқ. Шундан фикр қилса бўладики, немисларда иқтисодий ҳамкорликка катта рағбат ва катта ишонч бор.

Иш ва тижорат аҳлининг сиёсий вазият борасида нақадар сергак ва сезгир эканини ҳақида гапириб ўтирмасак ҳам бўлади. Уларда ҳамкорлик ҳаваси бор экани — яхшилик аломати.

«Ўзбек халқи билан немис халқини яқин этадиган хислатлар кўп, — деди Президент Ислом Каримов сафар чоғида. — Ҳар икки халқ ҳам меҳнатни билади, дўстни билади, оқибатни билади. Халқларимизнинг келажакда самарали ҳамкорлик ўрнатишларига шубҳа йўқ». Ўзбекистон Президентининг Германияга сафари ҳали кўп ва батафсил таҳлил этилади. Бизнинг фикримиз — илк кузатишлар тафсили, холос. Биламизки, Германия — буюк давлат. Нафақат Европада, балки бутун дунёда ҳам ўз ўрни ва мавқеига эга. Германия билан дўст бўлиш — Германияга сиёсати ва йўналиши яқин бошқа давлатлар билан дўст бўлишдир. Сафарнинг дастлабки натижалари ҳар икки давлатнинг яхши муносабатлар ўрнатишдан баробар манфаатдор эканини кўрсатиб турибди.

Президент И. Каримов сафар чоғида таъкид этганидек, Ўзбекистон вакиллари у ерга бир мартабалик фойда кетидан қувиб бормади, аксинча, жиддий ва истиқболи порлоқ муносабатлар ўрнатиш, бўлажак ҳамкорлик иморатига пойдевор қўйиш нияти билан борди.

Айтилган гап — ғоят эзгу ният. Бу эзгу ниятга худо кушойиш берсин!

Мурод Муҳаммад Дўст.

Бозор шароитида хўжалик юритиш

БУГУНГИ ҲАРАКАТ—ЭРТАНГИ БАРАКАТ

«Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур». Бу мақолда ҳаётий тажриба, халқ донишмандлиги мужассам.

Хўжалигимиз пахтакорлари чигит экишни пешқадамлар қаторида ниҳоясига етказдилар. 550 гектар ерга қисқа муддатда соз ва сифатли уруғ қадаб бўлинди. Бугунги кунда айрим пайкалларда ниҳоллар қийғос униб чиқа бошлади.

Шуни айтиш керакки, бултур хўжалигимизда пахта тайёрлаш режаси бажарилмай, доғда қолган эдик. Яширишнинг ҳожати йўқ — имкониятлардан самарали фойдалана олмадик. Айни ҳосилга ҳосил тўплаш даврида, чамамда, сафарбарликни бўшаштириб, кўп нарсани бой бериб қўйдик. Гарчи ҳақиқат аччиқ бўлса-да, ундан кўз юмиб бўлмайди. Бунинг устига ўтган йили об-ҳаво деҳқончилик учун жуда ноқулай келганди. Намгарчилик ошиб, ҳарорат пасайиб кетди. Бу айниқса бизнинг ва қўшни хўжаликлар шароитида мўл ҳосил тўплашга салбий таъсир кўрсатди. Негаки, экин майдонларимиз захкаш, дарёга яқин.

Тўғри, булар биз учун сабаб бўлолмайди. Деҳқонларимиз танти, жўмард. Тумандаги раҳбар ва мутахассисларнинг яъни фаоллар анжуманларида ишимизга тегишли баҳо берилди, хатолар танқид ва танбеҳлар руҳида кўрсатиб ўтилди. Хўш, биз бундан қандай хулоса чиқардик?

Ерлар ҳосилдан бўшаши билан сифатли шудгордан чиқариб, қишки тадбирларни амалга оширишга киришдик. Маҳаллий ўғит жамғаришга асосий эътиборни қаратдик. Вақтида суғориш шахобчаларини тартибга келтириб қўйдик. Қандай бўлмасин, ўтган йилги доғни ювиш учун йил бошидаёқ жамоа фаолларини йиғиб, аниқ тадбирлар белгилаб олдик. Йиғинимизга кўпни кўрган қарияларни, тажрибали пахтакор — меҳнат фахрийларини тўпладик. Район раҳбарлари, шахсан ҳоким Тўрақул Йўлдошев даврамизда қатнашиб, ҳаётий тажрибалари билан ўртоқлашди. «Жамоа хўжалигимиз гўё бир кема, — дейишди фаоллар, — Кемага тушганнинг эса ҳаёти ҳам, мақсад-маслаги ҳам бир. Шундай экан, энг аввало уюшқоқлик зарур. Биз эса заҳматдан қочмаймиз. Бир йил панд еганимиз етар! Қўлни-қўлга бериб ишлаб, албатта доғни ювамиз. Ҳосилдорликни камида 30 центнерга етказамиз!».

Хўжалигимиз тасарруфида 9 та қишлоқ ва 8 та пахтачилик бригадаси мавжуд. Элимиз Наврўзни катта тантаналар билан нишонлади. Хўжалик ўз ҳисобидан элга ош тортди. 1000

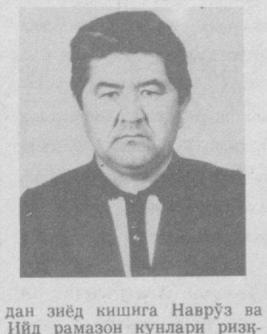

дан зиёд кишига Наврўз ва Ийд рамазон кунлари ризқ-насиба улашдик. Нурпа Маҳмудова, Бўлак Раббимова ва бошқа кўплаб уй бекалари — фахрийлар «Сунбула» фольклор ансамблимиз таркибида халқ лапар ва қўшиқларини маҳорат билан ижро этиб, давраларга файз бағишлашди.

Наврўз — бу янги йилнинг, аслида деҳқончиликнинг бошланиши. Бу улуғ айём кунлари экин-тикин ишларига кексалардан оқ фотиҳа олинади, режалар белгиланади. Биз ҳам ана шу қутлуғ удумга амал қилдик.

Шуни айтиш керакки, техника деҳқонга қўш қанотдир. Техникасиз бугунги деҳқончиликни тасаввур этиб бўлмайди. Айниқса ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида уни авайлаб-асраш, улардан унумли фойдаланиш талаб этилади. Хўжалигимиз бош муҳандиси Абдураззоқ Баҳромов бу ўринда тадбиркорлик ва ташкилотчилик кўрсатмоқда. Йил бошидаёқ 13 та ҳайдов, 26 та чопиқ тракторлари, 7 та чизель культиватор, 6 та экиш сеялкаси, 3 та ер текислагич, борона ва бошқалар экиш мавсумига шай қилиб қўйилган эди. Биз иқтисодий танглиқдан чиқишнинг самарали йўлларини излаяпмиз. Эҳтиёт қисмлар тақчиллиги сабабли ички имкониятлардан тўлиқ фойдаланаяпмиз. Хўжалик устахонасида ишлар намунали йўлга қўйилган. 3 та дастгоҳ ишлаб турибди. Кўпгина керакли деталларни қўли гул усталаримиз ўзлари тайёрлаяпти. Бу билан анча-мунча харажатни тежаб қолаяпмиз. Айни вақтда 15 та чопиқ агрегати ғўза қатор ораларига ишлов беришга шай турибди. 2 та ғалла ўриш комбайни мавсумга тайёр. Мавжуд ем-хашак ўриш техникалари ҳам тўла таъмирлашдан чиқариб қўйилган.

Хўжалигимизда техника жонкуярлари кўп. Устахона мудири Отамурод Муҳаммадиев, токарь Сайитқул Ҳидиров, электр пайвандловчи Тойир Ботиров ва механик Ҳошим Мардиевлар ихтирочилик иқтидорини кўрсатиб меҳнат қилишаяпти. Техника соз бўлса — қандай яхши. Иш унумли, вақт эса тежамли кечади.

Мавжуд майдонларимизга чигитни қисқа муддатда қадаб бўлишимизда техниканинг соз ва бетўхтов ишлаши суръатга қанот бағишлади. Жўра Рўзиев, Шакар Тошбоев каби механизаторлар ўз ҳайдов тракторлари билан карталарни экишга тайёрлашда жонбозлик кўрсатишган бўлса, Абдихолиқ Исмоилов, Худойназар Элмуродов, Равшан Усмонов ва бошқалар уруғ қадашда, дастлабки ишлов беришда вақт билан ҳисоблашмаган ҳолда меҳнат қилмоқдалар.

Шу кунларда ғўза ниҳолларига дастлабки ишлов беришни жадал олиб боряпмиз. Яшил пайкаллар кундан-кунга кенгайиб бормоқда. Сулаймон Ғаниев, Мўмин Қурбонов ва бошқа бригадаларда ниҳолларнинг ривожи, айниқса, яхши.

Шунингдек 100 гектар майдондаги кузги ғалламиз ҳам барқ уриб ривожланаяпти. Ишончимиз комилки, жорий йилда пахтамиз ҳам, ғалламиз ҳам, қолаверса шолимиз ҳам мўл бўлади. Деҳқонларимиз шунга яраша меҳнат қилмоқдалар.

Исмоил ОМОНОВ,
Иштихон туманидаги Шароф Рашидов номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

ЧОРВАЧИЛИК—ЗАРБДОР ТАРМОҚ

Жондор районидаги Амир Темур номли давлат наслчилик заводи чўпон-чўлиқлари қўзилатиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрган эдилар. Бугунги кунда Олим Давлатов бошчилик қилаётган отарда қўзилатиш ниҳоясига етказилмоқда. 430 бош совлиқнинг ҳар юз бошидан 110 тадан дуркун қўзи олишга эришган тадбиркор чўпон ўз отарида туғилган соғлом қўзичоқларнинг барчасини ўстиришга қолдирди.

СУРАТДА: моҳир чўпон О. Давлатов.

Ч. ОЛИМОВ олган сурат.

ИПАК ҚУРТИНИНГ ИККИНЧИ ДАҲАСИ

Баҳорнинг илиқ келиши Сурхондарё вилояти пиллакорларининг ипак қурти парваришига барвақт киришиш имконини берди. Инкубаторларда жонлантирилган митти жониворлар пиллакорларга пешма-пеш тарқатиляпти. Ҳозиргача Ангор, Термиз, Жарқўрғон, Музрабод, Қизириқ, Қумқўрғон, Шўрчи ва Шеробод туманлари пиллакорлари 16.728 қути ипак қуртини парваришлашга киришдилар.

Ипак қурти парвариши айниқса Жарқўрғон, Ангор ва Термиз туманларида уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Бу туманларда жониворлар аллақачон иккинчи уйқудан уйғонди. Вилоят кумуш тола ижодкорлари жорий йилда ҳар йилдагидан кўпроқ, яъни 1176 тонна пилла етиштиришга аҳд қилишган. Шуниси диққатга сазоворки, етиштириладиган хом ашёнинг асосий қисми Шўрчи туманидаги пиллани қайта ишлаш корхонасига топширилади. Бу эса ортиқча сарф-харажатларни кескин камайтириш имконини беради.

Б. КЕНЖАБОЕВ,

АКСАРИЯТИ ЎСТИРИШГА ҚОЛДИРИЛДИ

Саховатга бой диёримизда тароватли кўклам. Жумладан, Зоминда ҳам бу йилги баҳор ўзгача. Унинг қирадирларида қўзилатиш қизғин давом этмоқда.

— «Туркистон» қоракўлчилик жамоа-ширкат хўжалигида 19.144 бош қўй боқилади, шундан 10.465 боши совлиқлар. Унинг 11.326 боши қоракўл, 7.818 боши жайдаридир. Бу йил қоракўл қўйларининг қўзилаши бироз кечикди. Бироқ жайдари қўзилар бош сонини ўтган йиллардагига қараганда 300 бошга оширишга эришдик. Абдуғаппор Абдуқаҳҳоров бош бўлган биринчи, Шойи Обидов етакчилигидаги иккинчи отар чўпонлари совлиқларнинг ҳар 100 бошидан шу кунгача 97—98 бошдан соғлом қўзи олишди, — дея ҳикоя қилади хўжалик бош зоотехниги Собир Раҳматов. — Наслнинг ҳаммаси ўстиришга қолдирилади. Гўштга топширилаётган қўчқорларнинг тирик вазни 95—100 килограмм тош босяпти.

Раҳмон Абдурасулов, Саттор Абдурасулов, Мустафо Шарофиддинов каби илғор чўпонлар отарларида айниқса яхши натижаларга эришилмоқда. Чўпонларнинг юзларида табассум. Демак, меҳнатлари самараси чакки эмас.

Т. ЎЗГЕНОВ.

ҚЎЗИЛАТИШ ҚАНДАЙ ЎТМОҚДА?

Ҳа, мавсум ниҳоясига етмоқда. Эрта-индин якун чиқарилади. Ўшанда ҳар бир вилоят, ҳар бир хўжаликда у қандай ўтгани аниқ кўринади. Апрель ойи маълумотларига қараганда республикамизда 2 миллион бошдан зиёд қўзи олинганди. Орада ўтган даврда минглаб бош қўйлар қўзилади.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бу йилги баҳор чорвачилик учун қулай келди. Яйловларда ўт мўл бўлди, об-ҳаво ортиқча инжиқлик қилмади. Бир сўз билан айтганда чўпонга табиатнинг ўзи ёрдам қилди. Қиш бўйи мавсумга пухта тайёргарлик кўриб жониворларни кўкламга беталофат олиб чиққан, ғанимат дамлардан унумли фойдаланган чорвадорлар меҳнатда қувончли натижаларга эришдилар. Фарғона, Андижон, Наманган вилоятларидаги хўжаликлар ҳар доимгидек биринчилар қатори тўл мавсумини якунлашаяпти. Уларда биринчи майгача ҳар юз бош қўйдан олинган насл 100 тадан ошди.

Шунингдек, жиззахлик қўйчивонлар ҳам эзгу мақсадларига эришиш йўлида астойдил ҳаракат қилишаётир. Вилоятнинг ўнлаб хўжаликлари бирин-кетин маррани забт этишаяпти. Бухоро, Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларидан келаётган хушхабарлар сони кундан-кунга кўпаймоқда. Ғаллаороллик яйлов баҳодирлари амалдаги йилда 36 минг 523 бош қўзи олишни ният қилишган. 1992 йилнинг шу даврига таққослаганда уларда ҳар 100 бош совлиқдан олинган унум 3 бошга кўпайган. Ўстиришга қолдирилаётган наслнинг асосий қисми урғочи қўзичоқлардир. Чўпончўлиқнинг ишлашига кўнгилдагидек шароит яратилган жойда кўрсаткичлар доим юқори бўлади. Буни шу райондаги «Музбулоқ» давлат хўжалиги мисолида ҳам кўриш мумкин. Совхоз чорвадорлари бу йил 14 минг 200 та қўзи олишни режалаштиришган. Ҳозиргача митти жониворлар сони салкам 14 минг бошга етди. Нишон районидаги Чўли Бегимқулов номли совхозда эса ҳар 100 бош совлиққа 110 тадан қўзи тўғри келди. Режа ортиғи билан уддаланди.

Афсуски, ҳамма ерда ҳам мавсум уюшқоқлик билан ўтаяпти, деб бўлмайди. Масъулиятли онларга жиддий тараддуд кўрилмагани, отарларда ташкилий ишлар яхши йўлга қўйилмагани оқибатида айрим жойлардаги натижалар киши дилини ранжитади. Бундай аҳволни Қорақалпоғистон республикаси ҳамда Навоий, Хоразм вилоятларда кўриш мумкин. Қўзи олиш олдинги йилларнинг шу даврига нисбатан анча орқада. Баъзи хўжаликлар (апрель ойи маълумотларига кўра) йиллик режанинг эндигина 50 фоизидан ўтилган. Қўшни районларда мавсум муваффақиятли ўта ётган бўлса-да, Зоминда вазият бошқача. У ерда олдинги йилга қараганда 1258 бош насл кам олинган.

Форишдаги «Омонгелди» давлат хўжалигининг 1993 йил режасида 25948 бош қўзи олиш белгиланган. 1992 йил апрель ойида у ера қўзилар сони 21714 та эди. Бу йил эса, шу давргача 10638 бошга камайди.

Олдинда саноқли кунлар қолди. Ўнлаб районларда эса ҳатто мавсум якуни чиқарилди. Истагимиз қўзилатишни ниҳоясига етказаётган чорвадорлар сўнгги дамларда мавсумни муваффақиятли тугатсинлар. Ота-бобомиздан қолган гап бор: «Қўйи кўп эл бойдир, чорванинг баракасини ўзи берсин». Туёқ сонини ошириш кўп жиҳатдан ўзимизга боғлиқ эканини унутмайлик.

Чорвачилик бўлими.

КАТТА ХИРМОН БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ...

• ПИЛЛАЧИЛИК •

Айни кунларда республикамиз хўжаликларида 505 минг қутига яқин ипак қурти боқилмоқда. Уларнинг бир қисми кичик даҳадан катта даҳага ўтди. Маълумки, ипак қуртининг бирдан-бир озуқаси тут барги. Бу даврда тут баргидан унумли фойдаланиш алоҳида аҳамият касб этади. Ипак қуртининг бир қутиси IV—ёшли давомида 204 килограмм, V—ёшида эса 900 килограмм барг истеъмол қилади. Қуйидаги жадвалда унинг ҳар бир ёшида қанчадан барг билан таъминлаш лозимлиги кўрсатилган:

Ёшларининг куни бўйича	Талаб этиладиган барг миқдори (кг) IV—ёшида	V—ёшида
1-кун	20	50
2-кун	36	90
3-кун	50	120
4-кун	60	130
5-кун	38	140
6кун	IV-уйқу	140
7-кун		140
8-кун		90
9-кун		пилла ўраш
Жами:	204	900

Кўриниб турганидек ипак қуртлари ҳар бир ёшининг ҳар бир кунида турли миқдорда барг талаб этади. Яна шуни таъкидлаш жоиз, ипак қуртлари ҳар бир ёшининг ўрталарида баргга бўлган талаби ортади. Жониворнинг бу хусусиятларини барг кесиш ва тайёрлашда албатта инобатга олиш керак. Ипак қуртлари уйқудан тургандан сўнг барг бериш аста-секин кўпайтириб борилади, ёшининг охирларида камайтирилади. Улар уйқудаги даврда пўст ташлайди. Пўст ташлаш жуда мураккаб физиологик жараён бўлиб, бу вақтда алоҳида парвариш талаб этилади.

Ипак қуртларининг катта даҳалари вақтида ҳаво ҳарорати 24—25 даража, нисбий намлиги эса 60—65 фоиз бўлиши керак. Катта даҳада ипак қуртлари кўп барг истеъмол қилиши натижасида, қуртхонада намлик кўпайиб кетиши мумкин. Бу ҳол, айниқса, ҳаво нам кунлари содир бўлади. Бунинг олдини олиш учун қуртхонанинг эшик ва деразаларини ҳар 2 соатда 10—15 минутга очиб, шамоллатиб туриш шарт. Акс ҳолда намлик ҳаддан ташқари кўпайиб, ғона ва қурт чиқиндилари тез моғорлайди, ҳар хил микроорганизмлар ривожланишига қулай шароит яратилади. Тут барги одатда эрталаб қуёш чиққунча ва кечқурун қуёш ботгандан сўнг тайёрланади.

Иссиқ вақтда кесилган барг даладан қуртхонага келтирилгунча сўлийди ва озуқалик хусусиятини йўқотади.

Кесиб келинган барг ҳарорати 16—17 даражадан юқори бўлмаган махсус салқин хоналарда сақланади. У сўлиб қолмаслиги учун ҳўлланган мато ёки полиэтилен плёнкаси билан ёпиб қўйилади. Серқатнов йўл ёқаларидан кесилган, чанг босган баргни албатта ювиш керак. Барг ювилгандан сўнг 15—20 минут селкитилиб, нами қочгач қуртга берилади. Ёмғир ёққандан сўнг кесилган барг ҳам худди шундай селкитилиши керак.

Ипак қуртидан мўл пилла ҳосили олишнинг муҳим омилларидан яна бири, уларнинг ёшига қараб жой билан таъминлашдир. Ҳар бир қути ипак қурти учун IV—ёшида 25—30, V—ёшида 70 квадрат метр жой тайёрланади. Илғор пиллачилар бу ишга жуда катта эътибор берадилар, чунки ипак қуртлари катта ёшларида қалин бўлиб қолса, улар бир-бирининг устида юриб териларини жароҳатлайди ва касаллик пайдо бўлишига шароит яратади. Бундан ташқари нимжон қуртлар ғона тагида қолиб, баргга тўймайди, кейинчалик майда сифатсиз пилла ўрайди.

Ипак қурти бешинчи ёшида 7—8 кун барг егандан сўнг пилла ўрашга киришади. Баргга тўйган ва пилла ўрашга етилган қуртлар ўз ичини барг қолдиқларидан тозалайди, ялтираб тилларанг тусга киради. Уларга қўйиладиган дастани аввалдан, 3—4 ёшда эканидаёқ тайёрлаб қўйиш керак. Одатда, даста сифатида оқбош, мингбош, читир, ёввойи супурги, қарғатирноқ, шувоқ каби сершох, ўзига хос ёқимли ҳиди бўлган табиий ўтлардан фойдаланилади. Райҳон ва жамбил поясига ҳам қуртлар яхши пилла ўрайди. Келтирилган даста салқин жойда тик ҳолда қуритилади ва яхшилаб тозалаб текис қилиб боғланади. Бир қути қурт учун 250—300 дона даста тайёрланиши керак. Ғўзапоя, терак, қайрағоч шохларидан даста сифатида фойдаланиш пилла сифатини кескин пасайтириб юборади. Бундан ташқари ғўзапоя танасида ўтган йилдан қолган заҳарли кимёвий моддалар иссиқлик ва намлик таъсирида парланиб, ипак қуртини нобуд қилиши мумкин.

Қуртлар пилла ўраш учун етилгач, сўрининг 5—6 жойига назорат даста қўйилади. Дастага қуртлар ёппасига чиқа бошлаган шахмат усулида узунасига ва кўндалангига даста қўйиб чиқилади. Даста қўйиш пайтида ораларида барг солиш учун очиқ жой қолдирилиши даркор. Қуртлар етилган сари қатор ораларига қўшимча даста қўйиб борилади. Орадан икки кун ўтгач, дастага чиқмаган қуртлар териб олинади ва пилла ўрагунча алоҳида жойда боқилади.

Пилла ўраш даврида асосий маҳсулот — ипак толаси вужудга келаётган бўлади. Пилланинг сифати ҳам худди шу пайтда шаклланади. Шунинг учун ипак қуртлари пилла ўраётган вақтда парвариш ишларини сусайтирмасдан, кечасию-кундузи агротехника талаблари асосида олиб борилиши лозим.

А. АЛИЖОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги Пилла етиштириш бирлашмаси бош директори муовини.

А. КЕНЖАЕВ,
бирлашма етакчи мутахассиси.

ХЎЖАЛИКДА БАЛИҚЧИЛИК

Ёзёвон районидаги «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалигида етти хазинанинг бири бўлган балиқчиликка асос солинди. Луқмаи ҳалол етиштиришни Жамолиддин Низомов бошлиқ 6-бригада аъзолари ўз зиммаларига олдилар. Улар хўжаликнинг «Сарсонқум» массивидаги камҳосил ва қумлоқ ерлардан 2 гектар майдонда сунъий кўл ҳосил қилиб, балиқ боқишни йўлга қўйишди.

Кўлга ҳозирча 200 килограммдан зиёд «Оқ амур» балиғининг уруғи ташланди. Сунъий кўлда бу йил камида 4 тоннадан зиёд балиқ етиштириш мўлжалланмоқда.

А. МАДРАҲИМОВ.

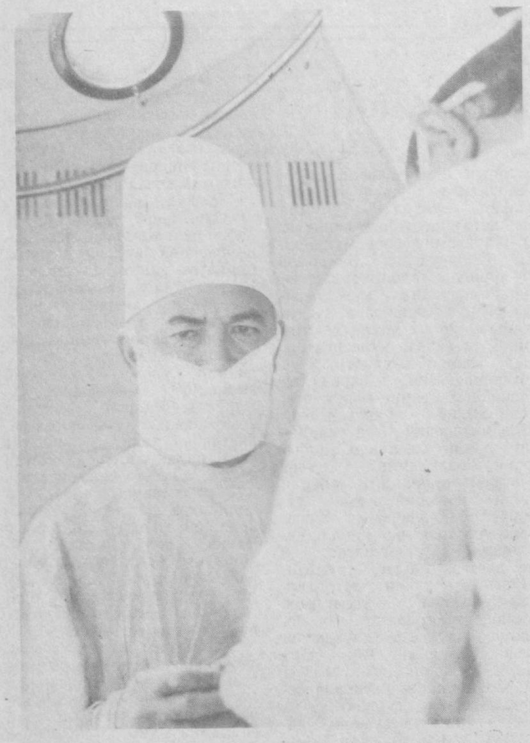

Неъматжон Ҳакимовни ҳам бошлиқ, ҳам қўли енгил жарроҳ—шифокор сифатида эл танийди. У беназир хизматлари билан жамоада ва халқ ўртасида катта ҳурмат-эҳтиромга эга.

СУРАТЛАРДА: Н. Ҳакимов навбатдаги жарроҳлик пайтида. У бундай лаҳзаларда ўта жиддий кўринса-да, муомалада ғоят ширин калом, самимий ва дилкаш...

●

Тожихон Холхўжаева 14 йилдан буён мазкур шифо масканида катта ҳамшира вазифасида ишлаб келмоқда. Унинг ҳар бир муолажаси ҳам кулгусидай жонфизо. Табассуми эса беморларга руҳий қувват бахш этади.

Р. АКБАРАЛИЕВ олган суратлар.

СИЗДАН ШИФО ТОПДИМ

...Ногаҳон автобусда бир киши билан яқиндан танишиб қолдик. Суҳбатдошим — Янгийўл районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигининг тракторчиси Баҳромжон Сотволдиев экан. У йўл-йўлакай бир дард сабабли кўп вақтлар азият чекканлигини, охир-оқибат шифохона тўшагида ётиб чиққанлигини, ҳозир эса соғлиги, халқ ибораси билан айтганда, «михдай» эканлигини қувона-қувона сўзлади. Даволаган шифокорларни «Қўллари асло дард кўрмасин!» деб қайта-қайта алқади.

...Зангиота райони ҳудудида Тошкент гўшт комбинатига қарашли тиббий-санаторий бор. Баҳромжон шу ерда даволаниб чиқди. Биргина у эмас, агар санайверсак, уларнинг рўйхатини узоқ давом эттириш мумкин. Жумладан, Янгийўл шаҳар ободонлаштириш бошқармаси ишчиси Ҳакимахон Мўминова, Тошкент гўшт комбинатидан Солижон Нурбоев, «Назарбек» ҳамда Ниёзбоши давлат ва жамоа хўжалиги ишчилари Маъмура Тешабоева, Манзура Акбарова ва бошқалар бу тиббиёт масканида шифо топганлардан. Эҳтимол, «Мен сиздан шифо топдим...» сатрлари билан бошланиб, айнан шундай тугалланадиган қўшиқ ҳам шу тариқа дунёга келгандир?! Ҳа, чиндан ҳам шундай.

Бу ерда қўли енгил, ўз касбининг фидойилари кўпчиликни ташкил этади. Урология бўлими бошлиғи Неъматжон Ҳакимов шундайлардан бири. У узоқ йиллардан бери оқ халатига доғ туширмай меҳнат қилиб келмоқда. Бўлим жамоаси аҳил, бир-бири билан камарбаста. Шифоталаб инсонларга аввало ширин каломи, кейин эса муолажалари билан саломатлик улашмоқда. 1992 йили 850 беморга намунали тиббиёт хизмати кўрсатилганди. Шу йилнинг дастлабки уч ойи ичида ҳам 220 киши даволаниб, саломатликларини тиклашди. Уларнинг 70 дан ортиғи жарроҳлик йўли билан даволанди. Бўлимда 30 нафар тиббиёт ходими кунни-кун, тунни-тун демай эл саломатлиги йўлида хизмат қилаяпти. Уч киши олий маълумотли, малакали шифокор. Улар билими, иқтидори ва тажрибасини самарали изланишлар билан қўшиб олиб боришаяпти.

Шифохона орасталиги, замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланганлиги ва хуш ҳаволиги билан бошқа санаторийлардан анча устивор. Бундан кейин ҳам шифохонани талаблар даражасига кўтариш ва муолажалар сифатини ошириш борасида тинмай изланишлар давом этмоқда. Зеро, бу ердагилар учун эл соғлиги — туман бойликдан ҳам кўра улуғроқ иш йўқ!

О. ҒОФУРОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЎҚИГАН ЎЗАР

Каттақўрғон район зиёлилар илмий-маърифий уюшмасининг масъул котиби Исматулло Умаров яхши ташаббус бошлади. У район хўжалик ва ташкилотларидаги тажрибали мутахассисларни тўплаб, турли соҳалар бўйича курслар ташкил этди. Айни пайтда райондаги мактабгача тарбия, тиббиёт муассасалари, савдо тармоқларидаги 100 нафарга яқин мутахассислар турли курсларда билим олмоқдалар. Бундай иш юритиш ҳар бир ташкилот учун жуда қулай ва фойдали. Кўп йиллик иш тажрибасига эга бўлган мутахассислар маъмурият яратиб берган шароитдан фойдаланиб, ишдан ажралмаган ҳолда ўз билимларини оширмоқдалар.

— Ўтган ўқув йилида ана шундай пуллик курсларни 153 нафар малакали мутахассислар тугаллаб, уюшманинг дипломини олдилар, — дейди И. Умаров. — Тингловчиларга Самарқанд Давлат дорилфунунининг профессор-ўқитувчилари — иқтисод фанлари доктори Ҳасан Бегматов, доцент Шерали Тошқувватов, Самарқанд Давлат тиббиёт олий билимгоҳининг 1-даволаш клиникаси бош шифокори Шариф Ғаффоров, уюшма қошида ташкил этилган педагогик халқ дорилфунунининг ректори Сабоҳат Рауповалар дарс ўтишмоқда.

Уюшма ўз ёрдамчи хўжалигига эга. Эндиликда тикувчилик ҳамда мойжувоз цехлари очиш режалаштирилмоқда. Айни пайтда гиламчиликка ихтисослаштирилган кичик корхона ҳам фаолият кўрсатмоқда.

Ш. СУЛТОНОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «ҲОЖАТБАРОР» ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ
МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 35-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25
БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

Қутлаймиз

Қадрли Қаюм Амирқулов!

Сизни барча ҳамкасбларингиз, ёру биродарларингиз, Қарши тумани ички ишлар бўлими жамоаси номидан муборак эллик ёшингиз билан чин қалбдан қутлаймиз. Элюрт осойишталиги посбонлигида, шу жумладан қарийб чорак асрдан бери давлат автомобиль назорати бўлинмасида сидқидил меҳнат қилиб, ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга муносиб улуш қўшаётганлигингиз кўпчилик томонидан эътироф этилган.

Сиз учун шодиёна бўлган шу кунларда келгуси ишларингизга муваффақият, узоқ умр, хонадонингизга тинчлик-тотувлик, хотиржамлик тилаб, хурсандчилик доимо йўлдош бўлишини ният қиламиз.

ХЎЖАЛИК РАҲБАРЛАРИ, ФЕРМЕРЛАР ВА БАРЧА ФУҚАРОЛАР ЭЪТИБОРИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲРИ СИРҒАЛИ РАЙОНИДАГИ «АГРОФУР» УЗБЕКИСТОН — ГРЕЦИЯ ҚУШМА КОРХОНАСИ ХУЖАЛИКЛАР, ФЕРМЕРЛАР ВА БАРЧА ФУҚАРОЛАРДАН ФОЙДАЛАНИЛГАН ПОЛИЭТИЛЕН ПЛЁНКАЛАРНИ ҚАЙТА ИШЛАШ УЧУН СОТИБ ОЛАДИ. ҲОСИЛ ЭТИЛГАН ЯНГИ МАҲСУЛОТ, ЯЪНИ ПОЛИЭТИЛЕН ПЛЁНКАЛАРИ БУЮРТМАЧИЛАРГА УЛАР БИЛАН КЕЛИШИЛГАН ШАРТЛАР АСОСИДА СОТИЛАДИ. БУНДА ҚУШМА КОРХОНАГА ҚАЙТА ИШЛАШ УЧУН ТОПШИРИЛГАН ПОЛИЭТИЛЕН ПЛЁНКАЛАРИ МИҚДОРИНИНГ МАЪЛУМ ҚИСМИНИ БУЮРТМАЧИЛАРГА ҚАЙТАРИБ БЕРИШ НАЗАРДА ТУТИЛАДИ.

Қўшимча маълумотлар олиш учун Тошкентга: 92-29-63 рақамли телефон орқали мурожаат этишингиз мумкин.

Қўшма корхона манзили: Тошкент, Сирғали райони, Беруний кўчаси, 14-уй.

Муносабат

«ДИЛОРОМНИНГ ОТАСИ КИМ?»

СЎНГГИ ИЛИНЖ

Азага борган ўз дардини айтиб йиғлайди, деган нақл бор. Шу мақола сабаб, кўпдан буён кўнглимни безовта қилиб келаётган ички кечинмаларимни сиз, азиз муштарийлар эътиборига ҳавола этмоқчиман.

Қарши Давлат Педагогика институтини сиртдан тугатдим. 8 йил бошланғич синф ўқитувчиси сифатида фаолият кўрсатдим. Бахтли оилам, ширин-шакар уч фарзандим бор эди. Айни вақтда жамоатчи мухбир сифатида «Ленин байроғи», «Ғалаба учун» газеталарида мақолалар ёзиб турардим. Аммо билмайин тиконни босиб олдим. Арзимас хато туфайли ҳаётим тўзғиб кетди. Ўзим туғилиб ўсган Денов районини ҳам, 8 йил бирга яшаган оиламни ҳам тарк этдим. Бошқа иложим йўқ эди. Бугун мен ҳеч кимни айбламайман. Аммо болаларимни жону жигарларимни соғинаман. На ётиб туришимда, на еб ичишимда ҳаловат бор, болаларимни кўргим, уларга бор ҳақиқатни тушинтиргим келади.

Аммо болаларим аллақачон мендан юз ўгиришган, улар бошқа отанинг қўлида тарбияланадилар. Фарзандларим Денов район «Ғалаба» колхози «Пахта учун кураш» участкасида истеқомат қилишади. Уларни соғиниб, кийим-кечак, совға-салом олиб боргандим, мени қабул қилишмади. Ранжиб қайтдим. Бир куни ўзлари тушиниб, эшигимдан кириб келадилар, деган илинж билан яшаяпман. Тик этса эшикка қарайман.

Қани эди болаларим тушунишса, мен уларни ўз ихтиёрим билан ташлаб кетмаганимни. Ширин турмушимга ғанимлар оғу солди, турмушим бузилди, болаларим тирик етим бўлди...

Мен эса тақдирнинг бу зарбасига чидаёлмайман. Болаларим деб бошқа оила қурмадим. Уларни ҳамон кутиб яшайман. Айниқса одамнинг ёши ўтган сари ўз юртини, яқинларини кўпроқ қумсаркан. Мусулмончиликда ҳам ота-боланинг бир-биридан аразлаб дунёдан ўтишини гуноҳ саналаркан. Шунинг учун бу ҳаётдан сўнгги илинжим болаларимни кўриб, уларга бор ҳақиқатни айтиш.

Менга ҳеч қандай моддий ёрдам, пул керак эмас. Фақат... ўғилларим Холмурод (1966 йилда туғилган), Холмамат (1970 йилда туғилган), қизим Дилбар (1972 йилда туғилган)ни бир бор бағримга боссам.

Жигарларим, жони жонимга туташ болаларим, қисматнинг оғир зарбасига учраб, ҳаёти тўзиб кетган отангизнинг кўзлари йўлингизга интизор. Унинг сўнгги илинжи сизларга рост сўзни айтиш.

Хушвақт ОМОНОВ,
Қибрай тумани, Янги Тошкент консерва комбинати ишчиси.

МУҚАДДАС БУРЧ

Газетанинг 1993 йил 14 январь сонида «Газетхонга мактуб» рукни остида эълон қилинган «Дилоромнинг отаси ким?» сарлавҳали мақолани ғоят ташвиш ва ҳаяжон билан қайта-қайта ўқиб чиқдим. Қизалоқнинг отасига мактуби юрагимга чексиз бир фарёд бўлиб бош кўтарди, тўғриси йиғладим. Чунки «калишчалари қорга ботиб, бепарво отасини катта йўл ёқасида» кутаётган Дилоромнинг «Дадажоним тезроқ келсинлар, совуқ қотиб кетдим, худо раҳминг келсин... Майли менга иссиқ пальто ҳам, этик ҳам, қўлқоп ҳам керак эмас... Фақат дадам» деб қилаётган илтижоси ўз фарзандларимнинг ўкинчидек хаёлларимни тўзғитиб юборди...

Менимча, газета таҳририяти ушбу мақолани эълон қилиб савобга қолган. Чунки бугун кўнгил кўчасига кирган ота ёки оналарнинг «хато»ларидан кўпгина гўдаклар қалблари ярадор. Бу ярага ҳеч ким, (ўз ота-онасидан) бошқа, ҳеч қайси ташкилот малҳам қўёлмайди. Болага боладек яйраб ўсишига ота-она керак. Тўғри, ўлмаган банда ўзига яраша шароит яратади. Янги оила қуради, бола-чақа кўриб кўнгли ярим болаларини унутади. Бу хатоларнинг асосини мен узоқ йиллар ота-боболаримиз удумидан, анъаналаримиздан узилганимиздан деб биламан. Хўш янги оила қураётган ёшларимиз, турмуш ташвишларига тайёрмилар, улар рўзғор аталмиш ғорни ўзларининг меҳр-муҳаббатлари билан тўлдира биладиларми ва ёким бу чексиз чоҳга жонларидан бунёд бўлган ширинтойларини ташлаб қочадиларми? Оила, бола-чақа олдидаги муқаддас бурчни улар қандай тушинадилар. Гап шунда.

Энди Дилоромнинг отасига келсак, айнан уни танимайман. Аммо унга ўхшаб «олим бўлса-да, одам бўлолмаган»ларни ҳаётда учратаман. Баъзан хизмат юзасидан бундайлар билан мулоқотда бўлишга тўғри келади. Шунда улар ўзларини покдомон, ақли расо, ҳатто чумолига ҳам озор етказмайдиган одам қилиб кўрсатишади. Мен эса бундан ғижинаман.

Бир аёлни биламан, республикага таниқли. Уни радио-телевидениега, учрашувларда сўзлаган гапларини тинглаб рости фаришта дейсан, киши. Аммо ҳаётига назар ташласанг, нафратланиб кетасан. 3 оиланинг ажралиб кетишига айнан шу аёл сабаб бўлди. Уларнинг бирида 4 нафар, иккинчисида 3, ҳозиргисида эса 2 бола бор. Ўзининг ҳам 2 боласи бор. Иккита эркакдан. Бу аёл фарзандларини қари отасию укаларига ташлаб янгидан бахт излайди. Бировнинг турмушини бузиб, яшайди. Аммо у бир нарсани ҳамиша ёдидан чиқаради, бировнинг бахтсизлиги эвазига ҳеч ким бахтли бўлолмайди.

Хўп, майли бу аёл беҳаё, енгилоёқ бўлсин, аммо унинг ака-укалари-чи, отаси-чи?! Маҳалла кўйда қандай бош кўтариб юришади? Ёки уларга «бойвачча» куёвнинг обрўйи керакми, пулими? Бундоқ ака-укаларни, оталарни мен имонли, виждонли деб айтолмайман. Улар ҳам ўша опа-сингиллари қатори эл-юрт орасида юзи қора. Маҳалла-кўй, қўни-қўшни кўп-кўплашиб бундайларга тегишли жазо беришлари, керак бўлса маҳаллада изза қилишлари лозим. Шундагина наслимиз тоза, юрагимиз ёрқин, болаларимиз соғлом бўлади. Дилором қизимдек ҳеч бир нораста отанинг йўлига кўз тикиб ўтмайди.

Нурилла ШАРИПОВ,
Шофиркон марказий касалхонаси болалар ҳакими.

СЎНИҚ НИГОҲЛАР

Дилоромнинг дил номаси юрагимни ўртаб юборди. Дунёда номард оталар борлиги, юзлаб гўдаклар тирик етим бўлиб қолаётгани ҳақиқат. Кўнгил кўчасига кирган бундай оталарга худо бас келмаса, бандасининг кучи етмайдиганга ўхшайди. Чунки уларда на ору номус, на меҳр-муҳаббат бор.

Дилоромнинг дардли мактуби, ўзимнинг 3 нафар фарзандимнинг армони бўлиб юрагимда фарёд кўтарди. Келинг яхшиси сизга бор ҳақиқатни айтиб, бироз кўнглимни бўшатай.

1980 йилда яхши ниятлар билан турмуш қурдик. Бирин-кетин уч фарзандимиз дунёга келди. Бинойидек яшардим, бир оилага етгулик қувончу ташвишимиз, орзу-армонларимиз бор эди. Бахтимизга кўз тегди, ўртамизда учинчи одам пайдо бўлди. У суюқоёқ, раққоса жувон эди. Эримни ўзига ром этди, ширин турмушимга оғу солди. Эрим уч болам билан мени ташлаб кетди. Мана 1984 йилдан бери фарзандларим ота меҳрига зор, не-не қийинчиликлар билан уларни тарбиялаяпман. Ўзим ота меҳрига тўймай, етимликда ўсганим учун болаларимга бу қисматни ҳеч раво кўргим келмайди.

Турмуш ўртоғим — Қосим Ҳасановнинг эса парвойи-палак. Раққоса жувонга «эр» бўлиб тўйма-тўй изғиб, фарзандлари ёдига ҳам келмайди. 1985 йилда болаларга нафақа олиш учун Когон халқ судига ариза берган эдим, аммо шу пайтгача бирор марта уни ўз вақтида ололмайман. Мен мурожаат қилмаган идора қолмади ҳисоб, аммо...

Уч болам уч қанотим, улар учун ҳар нарсага тайёрман. Аммо ўзингиздан қолар гап йўқ, ҳозир нарх-наво кундан-кунга кўтарилиб ҳаммамизни ташвишга солиб қўйди, иқтисоддан қийналаяпмиз.

Болаларинг катта бўлгандан, кейин қийин экан. Бирига оёқ кийим олсам, иккинчисига ололмайман. Шундай пайтда ўксиниб кетаман. Қўшниларим болаларини эркалатиб ўйнатсалар, чиройли кийимлар олиб берсалар, уларга ҳавас билан қараётган болаларимни кўриб эзиламан. Катта ўғлим Сунʼатжон ҳамма нарсага тушиниб қолган. Шундай пайтларда менга далда бериб: Онажон хафа бўлманг, катта бўлсам укаларимга ўзим оталик қиламан, деб хўрсиниб қўяди.

Мен ҳаммасига кўникдим. Аммо болаларимнинг сўниқ нигоҳлари, маъюс табассумларига ҳеч тоқат қилолмайман. Ахир, ўша бағри тош одам ҳафтада бир келиб болаларини севиб эркалаб кетса бўлади-ку. Уларда бугун ҳамма нарса бор, фақат ота меҳри йўқ. Шунинг учун ҳам кўзларида ёш, қалбларида соғинч-изтироб, армон. Армонки, ўз оталари, жони-жонига туташ жигар гўшалари қолдирган армон. Мурғак қалбларни яра қилган, гўдакларни тирик етим қилган бундай оталарга бирор жазо борми, ўзи?! Қачонгача болаларимиз уларнинг кайф-сафоларининг қурбони бўлишади. Барча аҳли адолат посбонларига бир тилагим бор, миллат оиладан бошланади. Оилалар фаровон бўлмаса, юрт ҳеч қачон обод бўлмайди. Менимча, энг аввал биз оилалар бахтини асрайлик, болаларни ўз ишқларини қурбонига айлантираётган оталар-оналар билан очиқчасига гаплашайлик. Ахир кўнгли ярим, тирик етимлар ҳам шу юртнинг болаларику, уларнинг ҳам яйрашга, ўз ота-оналари бағрида камолга етишларига ҳақлари бор.

Бугун биз кўнгил кўчасига кирган бетавфиқ оталарга муросасиз бўлмасак, улар келажагимиз бунёдкорлари қалбини, орзу-ниятларини синдириб қўядилар. Синиқ қалб билан эса камолатга эришиб бўлмайди.

Дилором ҲАСАНОВА.
Когон шаҳри.

ФОРИШ ОЛИМПИАДАСИ

Фориш бетакрор сўлим табиати, қоракўл териси, хилма-хил майизлари билан оламга танилган. Мана учинчи йилдирки, бу ерда мамлакатимиз маданият тарихида «Фориш олимпиадаси» номини олган миллий халқ ўйинлари ўтказилмоқда.

Ўтган шанба эрта тонгданоқ халқ ўйинлари маркази — Қизилқир тепалиги одамлар билан гавжум бўлди. Сурхондарё, Тошкент, Самарқанд, Сирдарё ва Фарғона вилоятларидан миллий халқ ўйинлари шинавандалари келишди.

Байрамда «оқ теракми, кўк терак», «чиллак», «Қулоқ чўзма», «подачи», «тортишмачоқ», «олиб қочар», «арқон тортиш» сингари юздан зиёд халқ ўйинлари намойиш этилди. Бу ерда ташкил қилинган миллий таомлар кўргазмаси кўзни қувонтирди. Халқ-этнографик фольклор гуруҳларининг чиқиши байрамга ўзгача файз киритди.

Миллий халқ ўйинлари байрамида «тўпни уриб тушириш» ва «кураш» баҳсида Жиззах шаҳри вакиллари, халқ-этнографик фольклор гуруҳларининг чиқишида эса форишликларнинг қўли баланд келди. «Қулоқ чўзма», «чиллак» ўйинларида зоминликлар ғолиб бўлди. Байрамни ўтказишдан мақсад нафақат ғолибларни аниқлаш, балки тикланаётган қадриятларимизни ривожлантириш, қадимий анъаналарни бутун жумҳуриятга ёйишдан иборатдир.

И. ЖЎРАЕВ,
ЎзА мухбири.

ЯНА БИР ҚУЛАЙЛИК

● **Қувасойдаги «Кварц» ишлаб чиқариш бирлашмасида даволаш-соғломлаштириш маркази очилди. Бинони бирлашма қурилиш-таъмирлаш ташкилоти бунёд этди. Бу ерда 50 ўринли шифохона, кунига 150 беморни қабул қиладиган поликлиника ва болалар учун махсус муолажа хоналари бор. Шифохона замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари билан жиҳозланди.**

ДИҚҚАТ: ЮҚОРИ БОСИМЛИ АСОСИЙ ГАЗ ҚУВУРИ

СИЗНИНГ РАЙОНИНГИЗ ҲУДУДИДАН УМУМДАВЛАТ АҲАМИЯТИГА МОЛИК ҚИММАТБАҲО ИНШООТ — АСОСИЙ ГАЗ ҚУВУРИ ТРАССАСИ ЎТАДИ.

ГАЗ ҚУВУРИ — ПОРТЛАШ ВА ЁНҒИН ХАВФИНИ КЕЛТИРИБ ЧИҚАРУВЧИ ЮКСАК ХАВФ-ХАТАР МАНБАИДИР. МУҲОФАЗА МИНТАҚАСИДА ИШЛАРНИ ОЛИБ БОРИШ ҚОИДАЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИШ — СИЗНИНГ ХАВФСИЗЛИГИНГИЗ ГАРОВИДИР.

Газ қувуридан хавфсиз фойдаланишни таъминлаш учун СНиП 2.05.06 — 85 га биноан қуйидагича хавф-хатар ҳудудлари белгиланган:

— кам олтингугуртли газли газ қувурлари: Муборак-Навоий-Шўртан-Сирдарё ГРЭСи — Янги Ангрен ва Тошкент ГРЭСлари учун газ қувури ўқининг ҳар иккала томонидан 500 метрдан;

— бошқа газ қувурлари учун — газ қувурининг ҳар иккала томонидан 250 метрдан.

ОДАМЛАР ҚУРБОН БЎЛИШИ ВА МОДДИЙ ЗИЁН КЎРИЛИШИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ УЧУН ГАЗ ҚУВУРИНИНГ ХАВФ-ХАТАР ҲУДУДИДА:

— бирон бир иморатлар қуриш, дала шийпонлари, хирмонлар, ёқилғи қуйиш пунктларини ташкил этиш;
— моллар учун сувлоқлар ва қўраларни барпо этиш;
— силос бостириладиган ўралар қазиш, пичан ғарамлаш, пахтани қуритиш ва сақлаш майдончаларини ташкил қилиш;
— қум-шағал ва бошқа карьерларни барпо қилиш;
— ахлат уюмларини тўплаш, сомон ва қишлоқ хўжалиги чиқиндиларини ёқиш.

ҚАТЪИЯН ТАЪҚИҚЛАНАДИ!

Асосий газ қувурлари ва электр узатиш линиялари ўтадиган районларда улар яқинида йўллар қуриш, кабель, сув қувурлари ва бошқа ер ости, ер усти ва ер юзасидаги коммуникацияларни ётқизиш «Ўзбектрансгаз» асосий газ қувурлари бошқармаси (Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 31 «а» уй. Телефон: 56-38-07) билан келишилган ҳолда ва ана шу бошқарма томонидан берилган техникавий шартларга мувофиқ амалга оширилиши лозим.

Асосий газ қувурлари яқинида ҳушёр ва эҳтиёткор бўлинг.

«Ўзбектрансгаз» асосий газ қувурлари бошқармаси.
«САРБОН» Ўзбекистон рекламаагентлиги.

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ, (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Узплодоовощвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000096. Буюртма Г—223. 31890. нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишган топширилди — 21.00

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6.